

POLITSEILEHT

ADMINISTRATIIV-ÕIGUSLIK AEGKIRI.

Nr. 29/30 (395/6)

27. juulil 1929 a.

IX. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.

Tellimise hind: aastas Kr. 10.—
poolaastas „ 5.—
veerandaastas „ 2.50

Kohtu- ja siseministriumile alluvatele asutustele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:

aastas Kr. 8.—
poolaastas „ 4.—
veerandaastas „ 2.—

Üksik number maksab 25 senti.

Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 7-47
Avatud k. 1/29—1/23. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1

Kuulutuste hinnad:

1/1 lehek. Kr. 40.— || 1/4 lehek. Kr. 10.—
1/2 „ „ 20.— || 1/8 „ „ 5.—
1/3 „ „ 13.50 || 1/16 „ „ 2.50

Tunnistuste kaotuste kuulused Kr. 1.—
Lehe eesküljel 75% o, tekstis 100% kallim.

Aadressi muutmise 30 senti.

Aadress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338
Jooksev arve Eesti panga Tallinna osak. nr. 543

Sisu: 1) L. Vahter, Eesti kriminaalseadustiku üldosa ülevaade. 2) M. Morrison, Ühest omapärasest süü- teost. 3) A. Eisenberg, Alkoholjookidega salakaubitsemine kui aktsiisisüütegu. 4) A. Mei, Uuest arvepidamise seaduse eelnõust. 5) Kaotatud dokumentidest. 6) M. Morrison, Riigivapist. 7) Komissar A. Plink 50-aastane. 8) Komissar M. Mathiesen 25 aastat riigiteenistuses. 9) Ametlikk osa. 10) Küsimusi ja kostmisi. 11) Välismailt. 12) Kirjavastusi. 13) Kuulutusi.

Eesti kriminaalseadustiku üldosa ülevaade.

L. Vahter.

R. T. nr. 56 — 1929. a. on kuulutatud välja uus kriminaalseadustik, mis kuulub tähtsamate ja suuremate seadusandliste aktide hulka iseseisvas Eestis. Selle tundmine on tähtis igale kodanikule, olgu ta riigiteenistuses või mitte, eriti tähtis on see aga politseile, kellel selle seadusega teenistuse iseloomu tõttu kõige lähem kokkupuutumine.

Käesolev ülevaade püüab anda kokkuvõtet enam-vähem täieliku pildi seadustiku üldosast, kuivõrt seda lubab perioodilise ajakirja vähene ruum, kusjuures on pikemalt peatatud üldosa tähtsamate mõistete juures (süüvõime, süü, katse, osavõtt jne.) Ülevaates ei ole peetud kinni seadustikus toodud järjestusest ja peatükkide nimetustest ning jaotusest, vaid sellest on vähemal või suuremal määral kaldutud kõrvale, nii kuidas see

näis ülevaatlikkuse mõttes otstarbekohasem.

1. Kriminaalseadustik väliselt.

Eesti kriminaalseadustik koosneb kahest osast: üldosast 10-ne peatükiga, ning eriosast 37 peatükiga. Üldosa peatükid on järgmised: 1. üldmäärused (§§ 1—3), 2. kriminaalseadustiku maksvuspiirkond (§§ 4—11), 3. karistused (§§ 12—26), 4. karistuse kandmisest tingimisi vabastamine (§§ 27—32), 5. enne tähtaega tingimisi vabastamine (§§ 33—38), 6. süüksarvamise ja kuritegelikkuse tingimused (§§ 39—47), 7. süüdluse liigid (§§ 48—52), 8. karistuste kergendamine ja asendamine (§§ 53—59), 9. vastutust raskendavad asjaolud (§§ 60—68), 10. karistatavust kõrvaldavad asjaolud (§§ 69—73).

II. Süüteo mõiste ja süütegude jaotus.

Kriminaalõiguse põhimõisteks on süütegu ja karistus. Süütegu on selleks eelduseks, mis põhjustab riiklist reaktsiooni karistuse näol. Süüteo all mõistab seadus tegu, mis selle kordasaatmise ajal keelatud karistuse ähvardusel (§ 1). Selle definitsiooniga on antud kindel formaalne tunnus süüteo äratundmiseks. Süüteo mõiste olulisteks elementideks on järeltõlgitud: 1) teo seadusevastatus. Tegu võib mõisteliselt olla kas positiivne, aktiivne, mida iseloomustab kehaline liigutus (tegevusdelikt), või negatiivne, passiivne, mille tunnuseks on kehaline rahu (tegevusetusdelikt). Tegu peab olema seadusevastane, s. o. ta peab olema kas a) seaduse keelu vastu, mis on võimalik nii hästi tegevuse (tapmine noaga), kui tegevusetuse juures (väeti lapse tapmine toiduta jätmisega); need seaduse keelu vastu sihitud süüteod kannavad doktriinis nimetust „delicta commissionis“, või b) seaduse käsu vastu (sundmääruse mittetäitmine, § 122), mis on võimalik ainult tegevusetuse kaudu, neid nimetatakse „delicta omissionis“, 2) teo karistatavus, tähendab, ta peab kuuluma nende hulka, mis on üles võetud kriminaalseadustikku kui karistatav tegu. Harilikult on doktriinis süüteo tunnuseks veel üles võetud kolmas element, nimelt tegu peab olema süüline. Eesti kriminaalseadustiku § 1. seda tunnust ei sisalda, vaid tarvitab seda puhtobjektiivses tähenduses, mõistes selle all kui tagajärge, kui pahet (nagu 1845. a. N. S. sõna „зло“ all), mis formaalselt peab vastama eriosa koosseisule. See definitsioon objektiivses mõttes paistab silma terves üldosas (näit. § 40., süüks ei arvata süütegu, mida korda saatis lapsealine jne., siis §§ 39, 41, 42 ja palju teisi). Süüteo mõiste toomisega on seadus pannud maksma tähtsa põhimõtte „nullum crimen sine lege“.

See tähendab ühest küljest riigi võimuavalduste piiramist, võimaldades kodaniku vastutuselevõtmist ainult teo puhul, mis vastab seadustikus toodud süütegudele, teisest küljest kodanikule vabaduse määramist riigivõimu vastu.

Seadustik (§ 2) jaotab süüteo kolme liiki: a) rasked kuriteod, mille eest seadus määrab raskema karistusena surmanuhtluse või sunnitöö, b) kuriteod, mille eest seaduses on nähtud ette raskema

karistusena vangimaja, ja c) üleastumised, kui raskema karistusena on seaduses nähtud ette arest või rahatrahv. Sellisel jaotusel on seadustehniline tähendus seadustiku maksvuspiirkonna määramisel, süüvormide, süüteo katse, osavõtu ja veel mõne teise mõiste juures.

III. Kriminaalseadustiku maksvus.

Maa-alalise maksvuse mõttes kuuluvad kriminaalseadustiku alla kõik Eesti Vabariigi piirides kordasaadetud süüteod, olgu selle kordasaatja välismaalane või E. V. kodanik (§ 4.). Seega on seadustiku maksvuse aluseks territoriaalne printsiip. Selle põhimõtte sirgejooneline teostamine tekitaks seadustiku rakendamisel ülepääsematuid raskusi, mispärast selle põhimõtte korrektiivina on ühest küljest seaduse maksvuspiirkonda kitsendatud seega, a) et selle alla ei kuulu teod, mis karistatavad eriseaduste alusel (näiteks, kaitsevaelised süüteod), neis piirides, mis määratud nimetatud seadustes (§ 5. p. 1.), b) et rahvusvahelise õiguse põhimõtetel selle alla ei kuulu eksterritoriaal-õigustega varustatud välismaalaste poolt Eestis kordasaadetud süüteod (§ 5. p. 2). Teisest küljest on seadustiku maksvuspiirkonda laiendatud ka mõnesuguste süütegude peale, mis saadetud korda väljaspool E. V. piire, järgmiselt: a) selle seadustiku alla kuuluvad nende väljaspool E. V. piire Vabariigi kodanikkude poolt korda saadetud süüteod, kellel seal eksterritoriaalsuse õigused (§ 6.), b) samuti E. V. kodanikkude süüteod, kui need on rasked kuriteod või kuriteod või üleastumised, kuid viimased ainult E. V. poolt sõlmitud rahvusvahelise lepingu korral (§ 7. pp. 1 ja 2, milles väljendub maksvuse personaalne printsiip), c) seadustiku alla kuuluvad väljaspool E. V. piire välismaalaste poolt kordasaadetud rasked kuriteod (universaal printsiip) või E. V. varanduste või sissetulekute või tema kodanikkude õiguste vastu sihitud kuriteod (reaal printsiip) või üldse süüteod, mis nähtud ette E. V. poolt sõlmitud rahvusvahelises lepingus (§ 7. teise jao p. p. 1 ja 2). Välismaalast aga, kes ei ole väljaspool Vabariigi piire kordasaadetud raske kuriteo või kuriteo eest Eestis süüdlaseks või süütuks mõistetud või karistusest vabastatud, antakse välja nõudjale riigile lepingu põhjal või vastastikuse alusel. Eesti Vabariigi kodanik

antakse välja samadel tingimustel, kuid ainult lepingu alusel (mitte vastastikkuse alusel) (§ 10).

E. V. kodanikke või välismaalasi ei võeta § 7. alusel (vaata üleval p. p. b ja c) vastutusele väljaspool E. V. kordasaadetud süüteo eest: 1) kui tegu selle kordasaatmise kohta järgi ei olnud keelatud või süüalune on välismaa kohtu otsusega mõistetud õigeks või vabastatud karistusest (§ 8. p. p. 1 ja 2), ainult §§ 74.—76. tähendatud raskete kuritegude, ning E. V. kodanikkude poolt peale selle §§ 80.—87., 92.—96., 605. teises ja kolmandas lõikes ja § 607. neljandas lõikes kordasaadetud süütegude suhtes ei ole see maksev, millal süüdlased igal tingimisel vastutuse alla kuuluvad (§ 9.), 2) kui süüdlaseks mõistetu välismaa kohtu otsusega määratud karistuse täielikult on ära kannud, või 3) kui võõra riigi vastu sihitud süütegu kuulub nende hulka, milles süüaluse väljaandmine ei ole lubatud (§ 8. p. p. 3 ja 4).

§ 7. alusel vastutusele võetud isikule kergendatakse karistust § 53. alusel (vaata peatükk X — karistuse kergendamine ja asendamine), kui süüdlaseks mõistetu välismaa kohtu otsusega määratud karistuse osa on ära kannud või süüteo kordasaatmise kohta seadus võrreldes E. kriminaalseadustikuga määrab kergema karistuse (§ 8. lõplõige).

Ajalise maksvuse seisukohalt jagunevad süüteod: 1) niisugusteks, mis uue seadustiku järgi karistatavad, kuid vana seaduste alusel ei olnud karistatavad. Nende kohta ei ole seadustikul tagasiulatavat jõudu, need ei moodusta üldse süütegu, sest § 1. järgi peab süütegu olema karistatav juba selle kordasaatmise ajal, 2) niisugusteks, mis karistatavad olid nii hästi uue kui ka vana seaduse järgi; nende kohta tunnistab uus seadus tagasiulatava jõu, pannes vana seaduse maksvusel kordasaadetud süüteo karistuse alla uue seaduse järgi karistuse kergendusega § 53. alusel, kui vanas seaduses oli karistus kergem kui uues (§ 11.). Karistatavust kõrvaldav aegumise tähtaeg arvatakse välja süüdlase huvides lühema tähtaja järgi (§ 11.).

IV. Süüvõime ja -vormid.

Kriminaalvastutuse eeltingimuseks on: a) objektiivne moment, mis väljendub kausaliteedis teo kordasaatja ja süüteo tagajärgede vahel; see selgub nii hästi

§ 1., kui eriosa paragrahvidest, b) subjektiivne moment, mis väljendub teo kordasaatja sisemises suhtumises süüteo vastu süü näol.

Süü põhieelduseks on süüvõime, s. o. võime süü kandja olla. Seadustik ei too positiivset süüvõime definitsiooni; selle asemel määrab seadus kindlaks üldise formeli, millal süüvõime puudub kombineeritult üksikute põhjuste loetlusega, mis süüvõimet kõrvaldavad.

§ 39. järgi puudub süüvõime isikul, kes teo kordasaatmise ajal ei võinud oma teo iseloomust ja tähendusest aru saada või juhtida oma tegevust, olgu vaimu tegevuse haigusliku rikkete, meele-mõistusega õleku või keha veast või haigusest oleneva mõistusliku arenemata tagajärjel. See formel haarab kõik süüvõime puudumise juhtumid (nagu hullumeelsus) ning seega on seadus ühtlasi präsümeerinud kõiki süüvõimelistena, kui võrt ei ole kindlaks tehtud selle vastand.

Süüvõime puudumise definitsioonist võime a contrario järeldada, et positiivsesse süüvõime mõistesse kuulub: 1) võime oma teo iseloomust ja tähendusest aru saada (intellektuaalne element), mille juures teo iseloomu all seadus mõistab füüsilisi asjaolusid (oma teo, tagajärje, kausaliteedi kujutus jne.) ning tähenduse all teo sotsiaalseid ja juriidilisi asjaolusid (teo kahjulikkus, teo seadusevastatus jne.), 2) võime oma tegevust vastavalt arusaadule juhtida (impulsiivne element). Ühe puudumine põhjustab ka süüvõime puudumise.

Eriti (§ 40.) on tähendatud, et süüvõime puudub lapsealisel alla 12 aastat (absoluutne süüvõime puudumine). Et laste arenemine väga mitmekesine, siis määrab seadus (§ 41.) erilise vanusjärgu 12—17 (ekskl.), millal kohus peab igal üksikul juhtumil selgusele jõudma, kas alaealine võis oma teo iseloomust ja tähendusest aru saada või juhtida oma tegevust, s. o. kas alaealine oli teo kordasaatmise ajal süüvõimeline (tingiva süüvõime ajajärk). Süüvõimetute poolt kordasaadetud süüteod ei arvata süüks (§§ 39.—41.) ning neid ei karistata, kuid seltskonna julgeoleku huvides näeb seadus ette teatavad abinõud süüvõimetute süütegijate vastu.

Kui kohus tunnistab süüvõimetu isiku erivalveta jätmise hädaohtlikuks, siis an-

nab ta teda vastutusliku valve alla tema vanematele või teistele isikutele, kes sellega on nõus, või paigutab haigemajja.

Üldhädasohtlike süütegude puhul, mille hulka seadus loeb tapmise, ülliraskete kehavigastuse, vägistamise, tulesüütamise või nende süütegude katse, paigutatakse teo kordasaatja tingimata haigemajja (§ 39.).

Alaealisi 12—17 aastani, kes osutusid kohtulikult asja selgitamisel süüvõimetuks, võib kohus oma äranägemisel anda samuti vastutusliku valve alla või paigutada neid rasketele kuritegude või kuritegude kordasaatmisel parandusasutusse, kui see võimatu, siis alaealiste jaoks vangimajas seatud eriruumidesse, kus neid peetakse kuni paranemiseni, kuid mitte alla ühe aasta ning mitte kauem kui nende 18-aastaseks saamiseni;

neid, kes paigutamise ajal olid üle 15 aasta vanad, mitte kauem kui nende 20-aastaseks saamiseni (§ 41.).

Lapsealiste (alla 12 aastat) kohta ei näe seadus ette mingisuguseid julgeoleku abinõusid, see on seletatav seega, et sellealine üldse kohtu alla andmisele ei kuulu, mispärast nende kohta seltskonna julgeoleku abinõude loetlus ning käsitamise reeglid puuduvad kriminaalseadustikus. See aga ei tähenda, et neid abinõusid ei või sisaldada teised seadused ning nende käsitamine ei kuulu teistele asutustele. Alaealised (12—17 a.) langesvad kohtu alla alati ühesugustel alustel täiskasvanutega, kui kindlaks tehakse nende süüvõime olemasolu või puudumine ning vastavalt tulemustele käsitatakse kas karistuse või julgeoleku abinõusid. (Järgneb).

Ühest omapärasest süüteost.

M. Morrison.

On mitmel puhul avaldatud arvamisi, et meieaegne õiguslik kord nõuab kodanikult suuremat vastutustunnet seaduste vastu.

Mõtlen siin eriti politsei tegevuse alal iseäranis sageli ettetulevat omapärasest süütegu, milles kõige selgemini peegeldub kodanikkude ja seaduste vahelkord eelpoolnimetatud põhimõtte alal. Et mitte liig kaugemale minna, oleks sünnis asja käsitada ainult selles ulatuses, nagu see nähtud ette uue kriminaalseadustiku § 125.

Võimudele vastuhakkamisest võiks olla ainult siis kõnet, kui see sündis ametnikkudele vastuhakkamisel, kes esitasid võimu ja seejuures leidsid vastupanu. Loomulikult on siin otsustav ametniku seisukoht vastavalt muutunud oludele ja seega kaasaskäivale üldisele ajavaimule. Ei ole võimudele vastuhakkamise süütegudes tähtsusetu ka see, kuidas on võimu teostaja ametniku ärarippuvus teda juhtivast võimust minevikuga võrreldes. Ametnikud rahvariikides on ju ka rippuvad samast rahvast, kellede üksikute liikmete vastu neil tuleb tegutseda. Kuigi nüüd oletada, et ametnik on ilka üks ja seesama, sest tema tegevus ise jääb peaosades muutmata, siis toob sarnane kaalutlus ometi kaasa paratamatu kahe-

suguse vaatepunkti, ühelt poolt ametnikkude enesekaitse, riigimasina alalhoiu, seaduste korralliku täitmise, teiselt poolt aga kodanikkude seisukoha, kes rahvana koguliselt jäävad ikkagi kõrgema võimu algallikaks.

Uue karistuseseadustiku 6. peatükis, mis määratud võimudele vastuhakkamiste karistamisel, kõneleb § 125.: „Süüdlasest selles, et ta riigi või omavalitsuse teenijale või sellele abiksolevale eraisikule vägivaldaga isiku kallal või karistatava ähvardusega vastu hakkas sihiga takistada seaduse, sundmääruse või võimu seadusliku korralduse väljakuulutamist või maksmapanemist või seadusliku teenistustegevuse täitmist, karistatakse vangimajaga mitte üle ühe aasta.“

Et ametnikud, s. o. riigiteenijad ja omavalitsuse teenijad seatud ühele alusele, see sarnastamine pole uus. Juba vene U. N. S. § 142. p. 3. motiivides on selle all ka mõeldud omavalitsuse teenijaid, kui nad peavad täitma seaduse poolt neile peale pandud mõnesuguseid ametikohuseid.

Riigikogu kriminaalkomisjoni poolt redigeeritud ja hiljem vastuvõetud kriminaalseadustiku § 125. on sisuliselt kauis selge ja kindel, mis võiks isegi olla

teistele eeskujuks, kui vaadelda, kuidas sama küsimuse juures veel praegugi välismaail kriminaalkomisjonid murravad pead. Uus kriminaalseadustik peaks võimalikuks tegema sellelaadiliste süütegude karistamisel igasugused teistsugused seletused ja laiemad komenteerimised. See § ise on peaaegu muutmatul kujul toodud üle vene U. N. S. ja seepärast puuduvad tema kohta ka kohtuministeeriumi eelnõus ligemad motiivid. Kui aga vene U. N. S. lubas tarvitada nimetatud seaduse § nii riigi- kui ka omavalitsuse asutuste teenijate suhtes ja kui meie arendasime seda vaadet ametlikult kuni tema täiuseni, kaotades peaaegu igasugused vahetegevused riigi ja omavalitsuste teenijate vahel, siis ilmub tahtmata küsimus, kui sünnis on karistusmäärasid muutmatu kujul üle võtta, s. o. karistusmäärasid jätta endisele kõrgusele, kuna need jätvad liig suured ja liig laiad võimalused süüdlaste karistamisel.

Vene U. N. S. § 142. motiivid (p. 7 all) kõnelevad, et kõik ajakohased seadusandlused on tunnistanud kodanikkude õigusi mitte ainult kaebusi tõsta, vaid ka piirduda passiivse vastupanekuga, pidades sealjuures karistamatuks olevate määruste ja korralduste mittetäitmist, kui need osutuvad seadusevastasteks. Seadusepärasuse üle otsustamine antakse kohtutele, kellele allub asjade sisuline läbivaatamine. U. N. S. motiivid, analüseerides vastupanekute momente, jagavad neid kaheks: 1) seaduse ehk valitsuse tahtmise täitmata jätmine ja 2) vägivald, mis on pööratud selle isiku vastu, kes ilmub käsu, korralduse või valitsuse nõude täitjaks. Süüteo kvalifikatsioon on siin sündinud sel määral, kui võrt ilmub nähtavale vastuhakkaja passiivsus või aktiivsus. Nüüd aga selgub motiivides asja huvitavam külg, kui seal kõneldakse: Kui vägivald ilmub omakorda nende sunnitalituste tagasilöömiseks, mis valitsuse organ ette võtab, siis tuleb tagasilööja tegevust valitsuse organi vastu vaadelda kahest seisukohast: Ehk oli tagasilööja tegevus omakaitse abinõu, s. o. ainult organi pealetungimise tagasilöömiseks sihitud tegevus, kui pealekäimine ähvardas enesekaitseja huvisid, mida teisel viisil tagasilööjal võimalik polnud teostada; ehk oli tagasilöömine ühendatud kuritahtliku elemendiga, mis ilmaaegselt kuuluvad kehavigastuste või auhaavamiste mõis-

tete liiki. Sealsamas seletatakse pikemalt, et korraldiku riigielu tingimuseid nõuavad täielist alistumist igasugustele valitsuste korraldustele ja määrustele, kui need seisavad neile omastes õiguste piirides, kui nende muutmist pole võetud ette seadusandlisel teel või seaduses ettenähtud korralduste kaudu. Ei või riik lubada omavoli üksikute isikute vastu, siis ei või ta lubada omavoli ka valitsuse seaduste ja korralduste vastu. Kui nüüd seadus otse nõuab mõne õiguse äramääramist või mõnest õigusest lahtitütmist, s. o. kui isikult nõutakse midagi otsekohe teha ehk mõnest õigusest loobuda, ja kui see sünnib seaduslikult valitsuse määruse tagajärjel, siis ei või vastuhakkajal olla endakaitset ja isik peab alistuma nõudmisele vasturääkimata.

Ei ole üleliigne seletada, et igasugune vastuhakkamine, mis sisaldab endas kuritahtlikku elementi, nõuab ka kuritahtluse olemasolu. Seepärast konstrueerib § 125. vastuhakkamist kui teadlikult võimudele vastupanekut ning teadlikku vastupanekut pole olemas, kui süüdlane saab teha selgeks, et ta seadusele, määrusele, korraldusele j. t. vastupanemisel oli heas arvamises, et nende arvata olemasolu ei olnud õige või neid polnud üldse olemas. Sarnasel kaebealuse saatel ilma sellekohaste tõendusteta pole olulist tähtsust, sest siin omab ülekaalu tegutseva organi tõendus läbiviidava nõudmise seadusepärasusest ja tarvidusest.

Kui võrrelda U. N. S. motiive siit ja sealt välismaadelt meile jõudnud teadetelega, siis tuleb tunnistada, et U. N. S. kokkuseadjad on oluliselt õige lähedale jõudnud sellele voolule, mis viimasel ajal näib huvitavat uuemate karistusseadustikkude eelnõude kokkuseadjaid. Siin selgub, et ametnikkudele vastuhakkamise süüteod ja nendega kaasaskäivad nähtused on niivõrt komplitseeritud, et neid ei saa veel tunnistada küllaldaselt läbiuurituks, kuna neis sisaldub veel palju seletamatut elementi. Ühelt poolt leiame vastuhakkamistes palju ürgjõulist, mis tuleb ette peaaegu kõikides maades, kõikide rahvaste juures ja kõikisugustes oludes; teiselt poolt ei puudu seal ka tõdeotsiv tahe, mis kasvab seltskonna arenemisega ja kõrgemale kultuurastmele jõudmisega. Ei saa ütlemata jätta, et meie õiguse- ja tõdeotsimist, kui ka vastuhakkamist ikka mõistame sääras-

tel oludel, kus maksvat riigikorda tunnustatakse ja kus sihiks ei võeta mitte mõnd väljaspoolt sissekantud erilist poliitilist voolu.

Kui eespool rääkisime meieaja riikide suuremast kodanikkude vastutustundest, siis tuleb tunnustada, et sellega käib kaasa paralleelselt ka kodanikkude suurem õigustunne ja sellega seotud püüe otsida oma õiguste teostamiseks lihtsamat ja lähemat viisi. Võib isegi öelda, et otsiv õigustunne kasvab kiiremalt ja sammub vastutustunde ees, sest viimane on ikkagi rohkem sunnitav ja võimude poolt meeletuletatav, kuna aga omaõiguse kasvamine on iga isiku sisemise arenemise ja iseloomu asi.

Võtame nüüd vaatlemisele, kui hästi või halvasti ajakohased karistusseadustikud, asudes isikute karistamisele võimudele vastuhakkamise eest, arvestavad eelpoolnimetatud nähtustega, siis satume probleemidele, millede lahendus läheb raskemaks otsekoheste karistuste määramisega. Siin ei saa asjast üle sel lihtsal viisil, et võetakse ühest ajajärgust kord määratud karistusnormid ja kantakse muutmatul kujul teise ajajärku. Sellega saab küll kergesti karistajatele kätte anda karistusvõimused, kuid jäävad tähele panemata aja-vaimu kajastused, mis isäranis tähtsad sellelaadiliste süütegude juures. Nüüdne kodanik on teistsugune kui aastakümnete eest, teistsugune ka ametnik ühes selle seisukohaga, kuhu teda asetatud. Riigi ja omavalitsuse teenijaid sarnastades ja arvesse võttes muud muutunud olusid, tuleb kahelda, kas meieaegsed uuemate aegade seadusandlused pole jõudnud seisukohale, kus võimudele vastuhakkamise karistamist endises suuruses tuleb revideerida, sest sääraste süütegude karistuste vähendamise poolt räägivad paljud asjaolud.

Võimudele vastuhakkamise eest määratavate karistuste vähendamiste poolt räägivad ka muud nähtused, mis silma ei või paista nii selgelt seadusandjatele, küll aga lihtkodanikkudele. Peale politsei ja sõjaväelaste ei kanna ametnikud praegusel ajal mingit vormi, kui mitte seks arvata kohtupristavite rinnamärke. Seepärast on ikkagi kodanikul tihti raske otsustada, kas tema ees seisab käesoleval juhusel ametnik või mitte, sest tegelikult ei kanta olemasolevaid ametitun-

nistusi alati kaasas. Kui nüüd vastuhakkaja ei teadnud, et temal tegemist ametnikuga (ja seda on vastuhakkaja alati õigustatud seletama, kui tema ees seis ainult erariides, vormiriietega, ametimärgiga või ametitunnistusega varustamata isik), kas võib siis aset leida vastuhakkamise süüdistus oletuse põhjal, et valitsuse käske, korraldusi j. m. saatis täide ametnik, ehk oli tema oma tarvilistel kohuste täitmisel? Ainult oletus võis siin maad leida, kuid oletus ei ole ju veel mingi tõendus. Nii pole kerge ametniku õigustatud seisukohta otsustada, veel raskem on aga süüdistatava seisukoht, kui temal tuleb kohustus teo eest vastust anda.

Kui uue karistusseadustiku § 125. on redigeeritud säärasel viisil, et vastuhakkaja ei võinud kahelda, et tema vastu ettevõetud ametitalitus oli seadusepärane, et vastuhakkamine on karistatav ka seal, kus vastuhakkaja oli heas usus, et ametniku tegevus polnud seadusepärane, siis võib seadustesse küll tuua sarnast selget vaadet ning kaebeluselt võtta vastuväitmise võimalus, kuid see ei kaota neid ometi eraelust. Ning tihti ei suuda lihtkodanik sellest kuidagi aru saada, miks eraisiku viisil ja erariides esinev isik asendatakse seaduse poolt nii vastuvaidlematusse seisukohta. Pealegi pole see veel kõik. Vastuhakkamiste nähtusi lähemalt vaadeldes näeme juhtumeid, kus ametnik ametitegevusele asudes ometigi arvas, kus vastuhakkaja ei kaitsnud mitte oma arvatavat, vaid tegelikku õigust. Siin ei või enam olla maksev väide, et igasugune vastuhakkamine on karistatav, et kohtule peaks ametniku kaebus vastuhakkamise üle enam tähendama, kui kaebeluse tõelise õiguse omakaitse.

Sellega jõudsime küsimuse juure, mis sugune oli õieti vastuhakkaja seisukohast vastuhakkamine, kui see oli tema objektiivse õiguse teostamine? Kas oli see tegu, mida tegija ei võinud ette näha ega ära hoida, kas asjaolude mitteteadmise, kas oma ehk teise isiku isiklikkude huvide või varanduste hädaohul ettevõetud hädaohu kõrvaldamine, kas muusugune hädakaitse, või tegu, mis sihitud silmnähtavalt kõlbmatu objekti vastu j. t., nagu need üles loetud uue karistusseadustiku üldosa 6. peat. pealkirja all: „Süüksarvamine ja kuritegelikkuse tingimused“? Ta pole ükski neist, ta on

erilaadiline. Nagu üleval nimetatud, on võimudele vastuhakkamise süütegudes ilmsiks tulnud uus element, mis vähe uuritud, kuid mida uus karistusseadustik oludega mitte arvestades haarata püüab liig tabavalt, kahjuks vastuhakkamise nähtuste kaitsele. Meie oleme küsimuse ette asendatud ülevalettetoodud asjaolude iseärasuse tõttu. Võimudele vastuhakkamine, kui ta ilmsiks tuleb eelpoolkirjeldatud süütu ja ideaalsel kujul, pole õieti süütegu, sest ta ei taotle seda sihti. Vastuhakkamise motiiv, mis tähtis iga-sugustel süütegudel, omab siin veel erilise tähtsuse. Vastuhakkaja tegevus võis olla lihtne kodaniku ürgseisukoht vastuhakkamise läbi ametnikku sundida

oma eksituse äratundmisele, sest muud teed ei jäänud üle. Kui nüüd seejuures ametnikul siiski võimalik oli oma eksimist ära tunda kergemal viisil, kui seda oli temale vastuhakkamine kaebeluse ehk vastuhakkaja poolt, ametnik oma eksituse äratundmiseks siiski midagi ise ära ei teinud ja kergemaks pidas sundi ette võtta, kas võib seal veel karistamisest juttu olla? Kuid sellega osutuvad ju ka sellekohased vastutusele võtmised asjatuks.

Lõpuks ei saa tähendamata jätta, et sama uue karistusseadustiku §§ 128. ja 129. nimetatud ametniku kohuste täitmata jätmise sund on selles osas sisuliselt sama mis § 125.

Alkoholjookidega salakaubitsemine kui aktsiisisüütegu.

A. Eisenberg.

(Lõpp.)

Et igakord võimatu on teha kindlaks müügifakt, kuna juhtumist ja asjaoludest kõigi tundemärkide järgi on selge, et alkoholjookidega salakaubitsetakse, siis loetakse salakaubitsemiseks alkoholjookide hoidmine neis kaupluses, kus puudub luba niisuguste jookidega kauplemiseks.

Aktsiisisead. § 1114. karistab riigi piirituse või viina hoidmise eest igasugustes kaubanduslikkudes ettevõtetes, kus puudub vastav luba nende müügiks, rahatrahviga: kuni 30 kroonini, kui joogid olid pitsseeritud pudelites, ja kuni 300 kroonini, kui joogid olid muudes nõudes või rikutud pitsatitega või ümbertehtud hindadega pudelites, kusjuures sel puhul joogid konfiskeeritakse. Muude alkoholjookide hoidmise puhul sarnaseis kauplusruumes karistatakse süüdlasi esimesel korral rahatrahviga kuni 50 kroonini ilma konfiskeerimiseta § 1113. märkuse järgi. Siin ei ole tähtsust leitud joogi hulgal ega omaniku tõendusel, et jooki tarvitas arstimiseks või mõneks muuks otstarbeks. Ka ei vabanda see asjaolu, et joogid olid jäetud kellegi poolt kauplusse hoiule või et kaupleja ei teadnud, mis sisaldus hoiulevõetud pakis jne., sest kauplusruumis loetakse alkoholjoogid hoitavateks alati müügi otstarbel. Ainult niisuguseid juhtumeid ei saa panna süüks kauplusepidajale, kui näit. keegi

isik tuleb kauplusse midagi ostma käes või pakis pudel alkoholjoogiga. Kellelegi ei ole keelatud alkoholjooke enesega kauplustesse võtta kaasa, arvatud välja restoraanidesse. Tühjade nõude hoidmine alkoholjoogi tilkadega või lõhnaga ei ole süütegu, ega ole niisugustel nõudel süütegu tõendava asitõenduse tähendust.

Seaduse tekstis on küll juttu hoidmisest ainult äriruumides, kuid vene senat on korduvalt seletanud, et hoidmisega kauplusruumes tuleb lugeda ühetaoliselt ka hoidmist nendes ruumides, mis on otsekoheises sisemises ühenduses kauplusruumidega, nagu: kõrvalruumid, laod, keldrid, elukorterid jne. Sellest kohtupraktisest peavad kinni ka meie kohtud ja aktsiisivalitsus. Kuid viimasel juhtumil on hoidmine karistatav ainult teatud tingimusel, nimelt et alkoholjoogid hoiti seal müügi otstarbeks. Ei saa oletada, et seadus keelaks kaupluste omanikkudel oma elukorterites absoluutselt alkoholjookide hoidmise, ka oma tarviduseks väikesel arvul, sest kui alkoholi vabamüügi maal võib neid jooke iga täisealine kodanik omandada ja järelikult ka oma elukorterites hoida ja tarvitada, liiati veel kui elukorter on puutumatu. Ei ole ka see seadusevastane, kui kauplus on sisemises otseühenduses elukorteriga. Ja sarnases otseühenduses eluruumidega on

suurem osa meie kauplustest: maal, ale-
vites ja vähemates linnades eranditult,
suuremates linnades peaaegu kõik 3.
järgu kauplused.

Tähendab, alkohooljookide hoidmine
kauplustega ühendatud elukorterites ei
ole põhimõtteliselt keelatud ega järeli-
kult ka mitte süütegu. Kuid arvestades
korteritega ühendatud kauplustes soodsa
salakaubitsemise võimalusega, kusjuures
keelatud kaupa võiks kergelt hoida elu-
ruumes ja sealt igakord kaupluse kaudu
müüa, siis loetakse teatud määral ka sar-
nastes elukorterites alkohooljookide hoid-
mine süüteoaks, nimelt kui seal hoitakse
jooke müügi otstarbel. Praktikas loe-
takse seal leitud jookide hulk süüteo
oluliseks tundemärgiks, olgugi et see on
ainult oletus. Müügi fakti ei ole seal
tõenduseks tarvis, sest siis oleks juba
salajane müük tõestatud ega poleks enam
tarvis süüdistada keelatud hoidmises.
Kohtute ja aktsiisivalitsuse praksis loeb
hoidmise sündinuks müügi otstarbel, kui
alkohoolisi jooke on leitud nii suurel
arvul, millest võiks järeldada, et nad
olid määratud mitte isiklikuks tarvitami-
seks, vaid müügiks. Kus on aga seal see
otstarvet määrav piir, selle kohta ei ole
mingit seadust ega määrust ega ka kõr-
gema kohtu seletust. Järelikult on see
süüteo sisuline küsimus ju kuulub kohtu
või aktsiisivalitsuse igakordsele otsusta-
misele.

Igatahes võiks öelda, et kauplusega
ühendatud elukorteris ühe (kuni kahe
liitri alkohooljoogi leidmine ei tähenda
veel, et seda on hoitud seal müügi otstar-
bel, kuid 10 kuni 20 liitri leidmine võiks
seda juba tõendada. Tõendab aga süü-
distatav selle vastu, et temal on sel päe-
val sünnipäeva või mõne muu tähtpäeva
või sündmuse pühitsemine oma elukorte-
ris ühes söömingu-joominguga, või kui
joogid leiti mõnel suuremal pühäl või
selle eelpäeval, siis ei või ka rohkemal
arvul alkoholi leidmine tõendada müügi
otstarvet. Muidugi mõista on ju mõ-
nikord tõesti raske otsustada, mis on lu-
batav ja mis mitte, soovitav oleks aga
sel puhul äärmiselt ettevaatlikult tegut-
seda ja süüteoasja algatamine ning jooki-
de konfiskeerimine ainult põhjendatud
kahtlustusel võtta ette.

Seega võib salajat alkohooljookide
hoidmist defineerida järgmiselt: salaja-
seks alkohooljookide hoidmiseks loetakse

igasuguste alkohooljookide hoidmine kaup-
lusruumides ja müügi otstarbel ka vii-
mastega otsekoheses sisemises ühenduses
olevates ruumides ilma sellekohase loa
või patendita.

Tuleb aga ette ka juhtumeid, kus joo-
gid leitakse küll kauplusruumes, kuid ei
saa öelda, et omanik neid seal hoiab, sest
joogid ei kuulu ruumiomanikule ega ole
tema valdamisel, vaid kuuluvad teisele
isikule, kes viibib kauplusruumis ja tar-
vitab neid seal, näit. söögimajades. Siin
ei saa kauplusepidajat süüdistada hoid-
mises, sest tegelikult hoiab teine isik
enda juures või enda käes. Et aga selle
ettekäände all leiab aset salakaubitse-
mine kauplusepidaja poolt, kuna joogi-
tarvitajad mitmesugustel põhjustel räägi-
vad kauplusepidaja kasuks, siis on sea-
duseandja niisugused juhtumid erilda-
nud erisüüteoaks alkohooljookide juba lu-
bamise all kauplusruumis ja teinud selle
eest vastutavaks mitte jooja, vaid kaup-
lusepidaja.

See süütegu on nähtud ette § 1127.,
mis karistab rahatr. kuni 50 kroonini al-
kohooljookide juba lubamise eest kaup-
luses, mis ei ole varustatud seatud pa-
tendiga.

Selles süüteos võivad olla süüdi ka
äriteenijad, kui süütegu oli saadatud kor-
da nende poolt omavoliliselt, peremehe
teadmisetä ja oma kasuks. Siin on süü-
teo peasisuks alkohooljoogi joomine. Kui
ei ole tehtud kindlaks joomise fakt, ol-
gugi et võõras joogi võttis kaasa äri-
ruumi, ei ole see süütegu. Teisest kül-
jest ei vabanda seda süütegu asjaolu,
et omanik ei pannud tähele joomist jne.
Oletatakse, et kauplusepidaja peab vas-
tutama selle eest igal tingimusel, kui
aktsiisiseadust rikutakse tema äris.

Tekib aga küsimus, kas sel puhul võib
võtta vastutusele ka alkohooljoogi joojat
avalikus kohas alkoh. jookide joomise
eest rnk. n. s. § 42. põhjal. Igatahes
on see võimalik. Kuid siin tuleb olla
pisut taktiline. Kohtu praksises on tul-
nud ette juhtumeid, kus jooja vastu-
tusele võtmise puhul kauplusepidaja on
mõistetud õigeks ja ümberpöörduvalt, mo-
tiivil, et kui üks nendest on süüdi, siis
on teine süütu. Nii on võimalus emb-
kumb, kas võtta vastutusele kauplusepi-
daja või jooja. Arvan, et joojat võib
võtta vastutusele ainult sel puhul, kui ta
omavoliliselt ja kauplusepidaja keelust

hoolimata jõi, kuna muidu tuleks võtta vastutusele kauplusepidaja akts. sead. § 1127. põhjal.

Siis on veel aktsiisiseaduse § 1126., mis karistab võõrastele alkoh. jookide juua lubamise eest elukorterites, mis on otsekoheses sisemises ühenduses alkoholjookide kauplustega või ka restorani-dega, aga ka ukse lahtijätmise või mit-telukustamise eest asutisest korterisse, rahatrahviga kuni 50 kr.

Olgu veel mainitud rhk. n. s. § 45., mis näeb ette süüteo, kui keegi oma ruumi või elukorteri tasu eest annab tarvitada teistele isikutele alkoholjookide joomiseks, mis need ise toonud kaasa, karistades selle eest rahatr. kuni 50 kr. Peab aga ütlema, et niisuguseid juhtu-meid tuleb ette palju; enamasti nüüb niisugune korteriomnik ühtlasi ka viina oma külalistele; kuid neid süütegusid on äärmiselt raske teha kindlaks, eriti aga seda asjaolu, et sarnane jooming oli korteripidajale äriasjaks. Enamasti läh-avad sarnased juhtumid kas majarahu rikkumise või vihameeste kaebuste ja tunnistamise puhul päris salaviinamüügi süütegudeks üle.

Seega oleks kirjeldatud kõik alkohol-jookidega salakaubitsemise vormid, kul mitte võtta arvesse keelatud vedu, mis õieti ei olegi salakaubitsemine, vaid ar-vatavasti kaitseks enam tolli kui aktsii-si salakaubitsemise vastu on nähtud ette. Nimelt on lubatud piiritust, viina, napse ja likööre vedada või kanda lahtiselt ainult kuni 2 liitrini, üle selle aga ainult seaduslikus korras pitseeritud või pan-

derollitud kujul. Sellest nõudest üleas-tujaid võib karistada akts. sead. § 1108. põhjal rahatrahviga kuni 100 kroonini, s. o. isegi kõrgemalt kui salajase hoidmise ja juua lubamise eest ärides. See sea-dus ei käi veini ega õlle kohta.

Igatahes kitsendab see seadus tundu-valt kodanikkude isiklikke õigusi, sest tuleb välja, et kodanik keeluseadusest vabal maal isiklikuks tarvitamiseks os-tetud alkoholjoogiga ei või isegi vabalt liikuda, seda oma nõudesse valades üm-ber. Kodanik, kes on endale kodus val-mistanud likööri (mis on lubatav) üle 2 liitri, ei saa seda ümberkolimise juures võtta kaasa seadust rikkumata. Selle § järgi ei ole vist kedagi karistatud ja tuleks teda tarvitada teadaolevate sala-piiritusega kaubitsejate vastu.

Mis puutub denaturaadisse või dena-tureeritud viinapiiritusse, siis — olgugi et ta ei loeta joogiks — tuleb ette tema tarvitamist joogiks. Denaturaadi joo-giks tarvitamine loetakse süüteoiks mitte sel põhimõttel, nagu oleks see isikule kahjulik tervishoiu suhtes, vaid sel motiivil, et isik juues odavahinnalist piiri-tust tüsatab sellega riiki ning hiilib mööda monopoli maksust, s. o. kõrgemast piiri-tuse hinnast. Karistus ei ole just madal, nimelt kuni 300 kr. rahatrahvi; peale selle nõutakse süüdlaselt sisse hinna-vahe denaturaadi ja puhta piirituse vahel. Kui aga denaturaati joomise ots-tarbeks puhastatakse, siis võetakse süüdlased vastutusele juba salajase ümber-töötamise eest, mille eest karistus võib ulatuda kuni 1½ aasta vangistuseni ja 6000-kroonilise rahatrahvini.

Uuest arvepidamise seaduse eelnõust.

Riigikontr. peasekretär **Aks. Mei.**

Uus riigiasutuste arvepidamise, aru-andmise ja revisjoni seaduse eelnõu ase-taks praegu maksvat Venest päritud ar-vepidamise seaduste kogu (S. K. VIII k. 2. jagu). Viimane teatavasti koosneb üldisest arvepidamise seadusest ja eraldi seadustest iga üksiku ministeeriumi alal, kusjuures need seadused töötati välja ja pandi maksma mitte ühel ajal, vaid iga-üks omal ajal. Tähelepanu väärrib asja-olu, et üksikute ministeeriumide arvepi-damise seadused kuulutati välja vare-

malt ja alles pärast asuti üldise seaduse maksmapanemisele. Eriliselt keeruline on teatavasti vene arvepidamise seaduse järgi aruandmine tehnilistel aladel, mit-line kord maksab 1844. aastast ja kuulub raudteede ning avalikkude hoonete amet-konna arvepidamise seaduste hulka.

Meie uue arvepidamise seaduse kava puhul tohiks huvi pakkuda praeguse vas-tava seaduse ajalugu, mis annaks täie-liku pildi sellest nii mitmekesisest ja meie oludele eluvõõrast korrast. Juba

1819. a. tehti Venemaal algust riigiasutuste arvepidamisega seotud seaduste ja määruste väljatöötamisega, 1827. a. ministrite nõukogu tutvunes 8-aastase töötulemusega ja tunnistas tarvilikuks iga ministriumile anda oma eriseadused ja neist siis pärast kokku võtta üldise sisuga normid, millest valmiks üldine arvepidamise seadus. Sellest oli siis ka tingitud üldise osa hilinemine, nagu ülalpool juba tähendatud. Üldise osa tarvidust dikteeris tolaeagne kassa- ja eelarve kord, samuti riigiasutuste organisatsioon. Kassade ühtlust siis veel ei tuntud, vähemalt Venemaal. Rahaministrium ei olnud tol korral asutuseks, kuhu oleks koondatud kõik riigi tulud ja kes seejuures ka kataks kõik riigi kulud. Igal ministriumil olid siis oma kassad, kuhu jäid sissetulnud tulud ja kust makseti välja ka kulud oma ametkonna alal, kusjuures puudujäägi korral nõuti lisa rahaministriumilt. Ministriumidel olid ka oma kapitalid. Siis ei olnud ka ühist riigikontrolli asutust, nagu ta hiljem moodustati, vaid igal ministriumil oli oma kontrollaparaat, kes seda ametkonda revideeris. Tihti peale toimisid ühed ja samad asutused nii puht administratiiv-, kui ka kontrollimise funktsioone. Üldine riigikontroll kontrollis ainult ministriumide üldaruandeid pärast asutuste eneste poolt revideerimist, kusjuures ei saadetud algkirjas dokumente kontrolli. Mitmel ajal väljaantud arvepidamise seadused kodifitseeriti 1848. a., teine väljaanne ilmus 1857. a. Pärast seda uut arvepidamise seadust enam ei ilmunud ja vana on tänini maksev ühes mitmekordsete nii vene kui ka meie ajast pärit muudatuste ja täiendustega.

1862. a. viidi läbi Venes peajasjalikult Prantsusmaa ja Belgia eeskujul põhjalik kassa- ja eelarve asjanduse reform, millega pandi maksma ühise kassa põhimõtted, kusjuures üldise reegli järgi kõik riigitulud koondati rahaministriumi kassadesse, millede peale pandi mõne üksiku erandiga kulude väljamaksmine kõikide ministriumide alal. Kõikide teiste ametkondade kassad likvideeriti ja nende kapitalid viidi rahaministriumi käsutusse. Siit ajast kaotati ka ametkondade eneste kontroll ja riigiasutuste majandust revideeris edaspidi ühine riigikontroll. Erand tehti keisrikoja ministriumile ja mõnele teisele asutusele, mis seisid monarki ligiduses ja milledele jäeti

alles ka oma kassad ja endine kontrollimise kord. Uus kord ja vana arvepidamise seadus ei olnud paljudes asjades kooskõlas, loomulikult nõudsid arvepidamise seadused põhjalikku muutmist või ümbertöötamist. Seda aga ei tehtud, muudeti vaid ainult üldise ja eriarvepidamise seaduste mõnd osa, milliseid ka motiveeriti kassa- ja eelarve korra muutmisega. 1912. a. aga muudeti üldarvepidamise seaduse 394-st paragrahvist tervelt 307 paragrahvi, ministriumide arvepidamise alal isegi veel rohkem. Pärastpoole anti välja erimäärused suuremate operatsioonide arvepidamiseks ja ilmus ka revisjoni määrustik. Enne maailmasõja algust asuti arvepidamise seaduste ümbertöötamisele täies ulatuses. Esimeses järjekorras asuti revisjoni määrustiku muutmisele ja riigivolikogu jõudis isegi selle vastu võtta, kuid riiginõukogusse kuni revolutsioonini see eelnõu ei jõudnud.

Eesti iseseisvuse ajal on vene arvepidamise seadusi muudetud õige vähe. Mõningad muudatused, mis meil maksma pandi, käivad peajasjalikult üldise osa kohta. Järjelikult tuleb meie riigiasutustel tänini töötada arvepidamise, aruandmise ja revisjoni alal seaduste alustel, mis maksvad juba 100 aastat, kusjuures mõned osad neist seadustest kuuluvad isegi 17. sajandisse. Sealjuures ei vasta praegune arvepidamise seadus paljudel aladel meie väikeriigi asutuste konstruktsioonile, eelarve ja kassa korrale. Ministriumide arvepidamise seadused kaotavad oma tähenduse ühise kassa põhimõtte tõttu ja kontrollimiskorra ümberkorraldamise pärast, ainult tehniliste alade arvepidamine ei taha vististi kunagi ühtuda üldise arvepidamise korraga.

Uus arvepidamise, aruandmise ja revisjoni seadus koosneb kolmest osast: arvepidamise, aruandmise ja revisjoni määrustikust. Arvepidamise reeglid koosnevad 190 paragrahvist; nad määravad kaunis detaalselt arveraamatute valmistamise, pidamise, sissekannete tegemise ja dokumentide kokkuseadmise korra, samuti peamäärused dokumentide kohta. Need üldised määrused oleksid tarvitataavad üldiselt kõikides riigiasutustes. Mis puutub täpsetesse määrustesse iga üksiku asutuse jaoks, siis osutub nende väljatöötamine ja maksmapanemine seadusandlikus korras otstarbekohaseks. Sellest loobuti. Mitte ainult mi-

nistariumide üksikud valitsused, vastavalt oma tehingute iseloomule, ei nõua enestele väikesi iseärasusi, vaid koguni ühes valitsuses tema mitmesugused alljaotused peavad tihti tarvitusele võtma igaüks erilise arvepidamise, muidugi mõnedes üksikasjades, näiteks, raudteevalitsus. Pannes maksma üldised arvepidamise määrused, arvepidamise määrustik näeb ette täpsete määruste maksmapanemise juhtnööride - instruksioonide väljaandmise teel. Seadus oleks selleks liig paindumatu. Alles jäeti määrus karistuse määramise kohta, kui vastavad sissekanded rahalise või materiaalse varanduse kohta ei ole tehtud õigel ajal. Selle määruse allesjätmine on tingitud tarvidusest ära hoida riigi raha ja varanduse omandamist ja omavolilist tarvitamist. Vana korda on aga muudetud ses mõttes, et trahv arvatakse täiskuude eest, kusjuures poolikud kuud võetakse täiskuudena.

Arveraamatutega varustab allasutusi krediidi kasutaja asutus ja raamatud kinnitatakse ülemuse allkirja ja pitsatiga.

Samuti loeb üles uus seadus täpsemalt ja üksikasjalisemalt juhused, millal väljaminekud võivad olla tõestamata allkirjadega. Nende juhuste alla kuuluvad ka väljaminekud kuni 5 kroonini, samuti esituskulud ja salajase iseloomuga väljaminekud. Ka on arvepidamise määrustikku võetud nõue, mis kohustab omavalitsuse ja eraasutusi, millelele on usaldatud riiklikkude sissetulekute inkasseeimine, pidama riigisummade jaoks erilisi arveid.

Aruandmise määrustik sisaldab eneses ainult tähtsamad üldmäärused riigis

giaranduste aruandmise korra kohta, nähes ette aruannete vormi ja nende esitamise tähtaja kindlaksmääramise majandusministri ja riigikontrolöri kokkuleppel ning vastaval juhul ka asjaomase ministri. Uus aruandmise määrustik nõuab igakuulisi aruandeid ainult rahaliste varanduste kohta; aruanded materiaalse varanduse üle lubatakse ka pikema aja järele.

Edasi näeb määrustik ette rahalise karistuse 1% kuus isikutele, kes määratud riigiraha sissekasseerijaks, kui nad ei anna riigi kassasse üle nende poolt kogutud riiglikke lõive, makse ja muid sissetulekuid. Selle määruse sissevõtmine uude määrustikku on põhjustatud asjaoluga, et tihtipeale asutused peavad oma kassades kinni riiklikke summasid. Määrustikku on võetud riigi eelarve täitmise aruande kava, nõnda öelda nõuded sellele aruandele, mida majandusminister riigi eelarve seaduse kohaselt on kohustatud iga aasta esitama riigikogule. Öieti peaks see aruande kord olema ette nähtud riigi eelarve seaduses, nagu seda välisriikide seadusandlustes näeme (Prantsusmaa, Belgia ja teised). Selle — meie eelarve seaduse puuduse — täienduseks ongi meie aruandmise määrustikku võetud ülaltähendatud normid. Aruande kava suurendab vähe nende andmete ja teadete kogu, mis viimastel aastatel esitati majandusministri poolt. Peale muu peab eelarve täitmise aruandesse mahutatama ka varanduste bilanss, mille esitamist nõudis viimasel ajal riigikogu rahaasjanduse komisjon. Uus aruandmise määrustik näeb ette ka endisest korrast põhjalikult erineva tehnilise aruande korra. (Järgneb.)

Kaotatud dokumentidest.

Sellel teemil võtab sõna hr. K. Vonder „E. Politseilehe“ nr. 25. Autor leiab, et meil praegu maksev kord isikutunnistuste ja muude kadumaläinud dokumentide maksvusetuks kuulutamiseks ei ole küllalt otstarbekohane. Puudutatud küsimus on küllalt tähtis ja väärrib tähelepanu. Imelik vaid, et küsimus kerkis esile keskasutuses teeniva ametniku poolt, kuna kohapealsed politseiametnikud, kellel kaotatud dokumentidega vast rohkem tegemist, ei ole puudutanud seda küsimust senini.

Täiesti pooldades hr. Vonderi ettepanekut kadumaläinud dokumentide maksvusetuks lugemise kuulutuste järjekorra muutmise suhtes, tahtsin seda vaid täiendada mõningate lisanditega, millised arvatavasti aitaksid veelgi asja viia paremale järjele.

Teatavasti praegu maksvate korralduste järgi saadavad kohapealsed politseiasutused — politseijaoskonnad — „Riigi Teataja“, samuti ka „E. Politseilehe“ toimetusele kadumaläinud dokumentide maksvusetuks kuulutamiseks vastava nimekirja,

kus on tähendatud dokumendi omaniku nimi, väljaandja asutuse nimetus jne. Need nimestikud seatakse kokku kronoloogilises järjekorras — selle järgi, kuidas vastavad aktid jaosk. kantseleis saadud. Nimekirjas on kõik dokumendid segi, nii isikutunnistused, kui ka muud dokumendid. Seepärast on „R. T.“ kui ka „E. Politseilehe“ toimetusel neid raske süstematiseerida, kuna selliseid kuulutusi avaldatakse pealegi võrdlemisi palju. Kui aga praegustes politseiasutuste poolt saadetavais nimekirjades teha vaid sarnane uuendus, et jätta iga dokumendi kuulutusele teatav vahe, siis on sellest ikkagi võrdlemisi vähe kasu, sest kõik kuulutused tuleksid vastavalt ümber gruppida. Tunduvalt väheneks aga „R. T.“ ja „E. P.“ toimetuste töö siis, kui sellised nimekirjad juba kokkuseadmisel oleks koostatud süstemaatilises järjekorras, mõistagi ühele leheküljele, paigutades nimekirja etteotsa dokumendi omanikkude perekonanimede tähestikulises järjekorras isikutunnistused ja sellejärele (või ka erinimekirja) teised dokumendid — samasuguses järjekorras. Arvan, et teiste dokumentide nagu: laskeriistalubade, reservitunnistuste jne. eraldamiseks ei ole vajadust, kuna neid on võrdlemisi vähe ja kui nad juba avaldatakse tähestiku järjekorras, siis on nende leidmine küllalt hõlbus.

Mis puutub esitatud uuendustepaneku läbiviimise kohtadel, siis ei sünnita see raskusi, kuna korraga ärasaadetavate kuulutuste arv ei ole suur. „E. Politseilehe“

toimetuse soovi kohaselt tulevad kuulutused ära saata siis, kui neid koguneb vähemalt viisteistkümmend tükki ja rohkem neid korraga ärasaatmiseks koguda ei olegi soovitatav, kuna siis kuulutuste ilmumine jääks liiga kauaks pärast akti kokkuseadmist. Ühel ajal kuulutuste saatmisega „E. Politseilehe“ toimetusele harilikult saadetakse ka „R. T.“ kuulutused.

Lõpuks olgu veel tähendatud, et soovitatav oleks dokumentide maksvusetuks lugemise kuulutused avaldada rutem kui praegu ja võimalikult ühesuguse ajavahega pärast ärasaatmist. Sest siis oleks kuulutuste saatjail asutusil kergem jälgida neid. Mis puutub aga rutem avaldamisse, siis on see soovitatav seepärast, et siis kodanikkudel ei tuleks uue dokumendi saamist liiga kaua oodata, kuna uut dokumenti enne kuulutuse ilmumist harilikult välja ei anta. Praegu aga läheb kadumaläinud dokumendi maksvusetuks kuulutamise akti kokkuseadmistest kuni uue dokumendi väljaandmiseni mitu kuud mööda, kuna asi mitmel pool seisab: eiteks konstaabli käes (kuulutuskulu maksmiseks E.-p. osakonda R. T. arvele), siis politseijaosk. (oodatakse 15 kuulutuse kogunemiseni) ja lõpuks R. T. kontoris. Mujal ei ole võimalik asjaajamist kiirendada, küll aga peaks saama seda kuulutuste avaldamisega teha. Ja seda peakski tehtama, kuna muidu kodanikud võivad avaldada põhjendatud nurinat liig aeglase asjaajamise pärast meie ametiasutustes.

Ametnik.

Riigivapist.

M. Morrison.

Riigilipu ja rahakujutiste kõrval on harilikult esimene tähtsus riigivapil. Sest nii sagedat tarvitamist, kui seda tehakse riigivapiga, ei sünni teiste riigimärkidega. Ei saa ette kujutada valitsusasutuste poolt ühtki seadusejõulist dokumenti, millel pitsati näol puuduks riigivapp. See asjaolu eraldabki seaduslikult täie jõulised ametlikud paberid ja dokumendid harilikudest asutuste vahelistest kirjavahetustest. Võrreldes meie riigilippu riigivapiga seadustes, näeme, et riigivapp on igale poole tunginud palju kaugemale riigilipust, et seadused annavad talle kõigiti prioriteedi riigilipu ees, olgu see kaitse või sunni kujul.

Uute riikide tekkimisel pärast maailmasõda tekkis neil ka loomulik vappide tarvidus. Kuid sealjuures (Eestis, Tšehhoslovakkias) tõusis ka küsimus, kas peavad need olema kilbi- või muukujulised, kumb on neist praktilisem. Avaldati kahtlust, kas kilbikujulisi vappe võib üldse üles seada tarviduse korral, näit. kohtutes ja valitsusasutustes, kus neid tuleks vaadelda igast küljest, sest need on algkujul üheküljelised, plastilised. Sealsamas selgus ka, et seks pole takistust, sest ülesseadmistel võiksid kilbid olla kaheküljelised. Seejuures tuldi vappide jälgede otsimisel ajaloos nende algupära juure ja leiti, et vapid

oma ürgkujus on olnud ainult üheküljelised.

Üksikute riikide liitumisel ühendati nende vapid tervelt (1323. a. Böhma ja Luxemburgi, 1337 Prantsus- ja Inglismaa. Kuid olulisem ja ligem on meile 1397. aasta Kalmari unioon, kus ühendati kõikide uniooni liitunud Skandinaavia riikide vapid ning kus selleaegne Taani vapp sai endale kilbi alumise paempoolse nurga). Muidugi oli sarnastel vappide ühendamisel värvide kooskõla juhuslik, sest ühendamisel neid enam valida ei saadud. Vappide ühendamisel abiellumise tõttu paigutati mehe vapp harilikult paremale, naise oma pahemale poole. Ametivappide alapära arvatakse Roomast pärit olevat.

Mittekilbiliste vappide sünnipaigaks on tänini õigusega peetud Rooma; seega on ka seletatav nähtus, miks imperiumi peale pretendeerivate riikide vapina leiame kotka kuju (vene, saksa — kuni 1917. a.). Rooma võitmatu lèegioni kotkas oli ka Rooma riigi välismärgiks vabariigi algusest. Harilikult on aadli priinimed määratud kohanimedega, millega ka seletatav sõna v. paigutamine nimede ja priinimede vahele. See nähtus näib olevat üldine. Umbes 12. sajandist hakkas aadel end nimetama mõisa järgi, oli see maahärra või tema vasall, sellele vaatamata kas oli maakoht või mõis tarvitaja käes pärisomanduse, laenu, rendi või ametipidamise põhjal. Mõisa või laenumaa üleminek uuele pidajale oli seevõrt tähtis sündmus, et uus maa- ehk mõisapidaja mõisaga ühes võttis ka endise pidaja vapi, kuna endine pidaja selle kaotas. Mõningat sarnadust selle nähtusega on ka meie riigivapil. Nii olid vapid enam seotud maaga kui maapidajaga ja mõisa üleminek oli vapi omandamise peapõhjus. Pidas aga maa omandaja kinni siiski oma endisest vapist, siis jäi viimane tema perekonna-, kuna maaga üleminev vapp jäi aga maa- ehk riigivapiks. Maa- ja perekonnavappide ühel ajal pidamine sai keskaja lõpul sagedate vapiühendamiste põhjuseks*).

Vapikunsti õitseage oli keskaja lõpul, siis kujunes kindlaks ka nõudmine, et kõik, mis vapil tuleb ette, olgu loomutruu, mis aga ei vasta sellele nõudele, tuleb heita kõrvale. Tolleaegsed vaated pidasid tähtsate meeste vappe neile nii

tarvilikuks, et nad esimesi ei osanud üldse ette kujutada ilma teisteta. Nii pidi toleaegete vaadete järgi igal piibli tegelasel olema vapp, kõigepealt muidugi väejuhatajal Moosesel ja Joosual, kuid ka Kristus ei võinud olla ilma. Vappide kandjad olid alul sõjamehed, siis ei olnud vappide sisuks peale kiiveri, kilbi ja sõjariistade muid esemeid. Endise aadli lesed võisid pärast mehe surma kanda vappi edasi. Pidades silmas, et vappe omandasid ka vaimulikud, hiljem isegi juristid, siis tõusis 15. sajandil vapistandjate perekondade ja isikute arv väga suureks**), see arv kasvas alatasa. Vappide kujude asjaarmastaja, endise Harju-Jaani õpetaja kogus leiame neid kümnekond tuhandeid.

Vapid pidid läbi tegema sagedasi muudatusi, nii on paljude vanade vappide algkuju raske tunda. Põhikujuks oli küll kilbikujuline kolmnurk, pööratud terava otsaga allapoole, kuid sellele kolmnurgale hakkasid Kesk-Euroopas külge kasvama põsed. See on ainuke muudatus, mis näeme Eesti riigivapis, võrreldes vapi kilpi kilpide tekkimise ajast. Muidu puuduvad seal aga heraldika iseloomulised jooned, olgu see kilpide jagamise või kilbi välisele kujule iseärase tähenduse andmise läbi. Need vapikunsti iseloomustavad nõuded puuduvad meie riigivapil täiesti, tema terve pind on sile ja kuldne, s. o. ühevärviline.

Ristisõdade ajajärgul sõjameeste äratundmiseks kilpidele asetatud välismärgid ei võinud üksi olla välistunnuseks, meeste äratundmine pidi võimalik olema ka kaugema maa pealt. Selleks tarvitati kaht abinõu: välismärgid pidid olema siluetilised ja erevärvilised. Kõrvale pidi jääma nende tingimiste juures perspektiivi nõuded, esile kerkis kujude ja märkide plastilikkus. Seega on seletatav meie riigivapil painduva kehaga leopardide kujude veel painduvamateks venitamise, kusjuures kehade peensuse juures on jäänud leopardide pead ja käpad üliloomulikult suureks. Viimane nähtus on üks heraldika nõudest, mis tingitud sellest, et silma paistaks iseäranis looma omadused. Ka võib selle algtingimusega seletada nähtust, miks

*) F. Hauptmann, Das Wappenrecht, I. 107—117.

**) Hartmann, Die Wappenkunde.

kilbil leopardid on vabalt üksteisest eraldatud.

Kilpide värvideks hakati keskaja lõpupoolel tarvitama asevärve kulla ja hõbeda asemel kollast ja valget, nimetades viimaseid metallvärvideks. Sõjameeste kilbid kaeti vahest riidega, mille peale maalitud kujutised, ka ornamentikat tarvitati ohtralt, olgugi et värvid vappidel ei vastanud vappidele kujutatud esemete värvidele looduses. Sinised lõvid (rsp. leopardid), mustad taevatähed j. t. loomuvastased kujutised tulevad tihti ette. Mitmeväljaliste kilpide juures tarvitati värve vastupidi. Uue aja alul näis tungivat vappide värvidesse moderniseerimine, kus värvide asemel tarvitati vastavaid joonistusi (kollast kujutati punktidega, punast vertikaal-, sinist horisontaaljoontega jne.*).

Vappide omandamise ja kandmise õigus oli avalik-õiguslise iseloomuga, seepärast oli neid luba kanda aadlil, linnade patriitsidel, kirikuvürstidel, tähtsamatel kodanikkudel, kelle esivanemad väeteenistuses jõudnud tähtsatele kohtadele, riikidel, linnadel, kloostritel ja ordudel, kellel oma maad ja varandused ja sõjaväeliste korporatsioonidega tsunftidel.

Vappe annetada võisid suveräänsed valitsejad ja vürstid, mispärast sarnast õigust polnud endisel Saksariigi maahärradel. Selle õiguse omandasid nad pärast Napoleoni kukutamist. 16. sajandil võisid endised saksa keisrid küll kodanlisi vappe annetada, kuid see õigus kadus 18. sajandil.

Vappide õitseajale järgnes lagunemine. Nende tarvitajate arv läks liiga suureks, vappide põhiornamendid moonutati või kaotati, kilpide pinda tükeldati liig paljudesse osadesse, asetades igasse uude ossa uued vapid. Vapitaolisi ilustusi hakkasid tarvitama käsitöömeistrid, pa-

tenteerides seega oma saadusi. Nii kadus lugupidamine ja austus vappide vastu, see kõik tõi kaasa vapikunsti profaneerimise ja langemise. Vappide väljade tükkeldamine läks niikaugemale, et üksikuid välju oli 1914. a. Preisi vapil — 52, Austrial kogumi 64.

Riikide vapid ei ole riikide kestvuse ajal alati püsinud muutmatul kujul. Nii muudeti Venemaal vappi kolm korda. Kuni Kuliikovi lahinguni 1380. a. oli sel valge hobune, mida üksikud vürstid vapidena tarvitasid. Pärast nimetatud võidurikast lahingut võeti riigivapiks püha Jüri kuju, kes ratsutamas hobuse seljas ja tapmas hobuse jalgade all keerlevat madu. Huvitav on seejuures märkida, et püha Jüri austamise märke leidub ka Skandinaavias. Nii on Stokholmis Storkirkas suur püha Jüri kuju, samuti ratsamaas olevat madu tapmas. Vene tsaar Johan III abiellumisel kreeka kuninga tütre Sophiega võeti Venemaal riigivapiks Phisantia keiserriigi must kahepeaga kotkas, kuhu keskele asetati kilbil endine Veneriigi vapp, püha Jüri kuju. Ja sedamööda, kuidas tsaaririik uute võitude läbi laienes, paigutati uute maade vapid väiksemate kilpide kujul kotkale külge. Aleksander II ajal tõsteti senini longus olevad kotka tiivad võitlust ja kallaltungi ihkavalt üles, kuna need tsaari langemisel 1917. a. ka jälle alla lasti ja sama aasta sügisel kotkas ise pidi andma maad haamrile ja sirbile.

Üuemärkide, vappide ja pitsatite tarvitamise levinemise ja arenemisega keskaja lõpupoolel tegi ka vappiteadus ehk heraldika edusamme vappide arenemisreeglite ülesseadmisel ajaloo, kunsti ja teaduse seisukohalt kuni sellest kujunes kindlanõudeline distsipliin. Alguse tegid itaallased Perugia õigusteadlase Bartalus Sassoferatoga, kes 1355. a. esimese tööga „De arcus et insignis“ vappide omandamise põhimõtted süstematiseeris, millega need pääsesid ka laiemale maksvusele.

*) Hartmann, Wappenkunde.

Komissar A. Plink 50-aastane.

24. juunil s.a. (van. kal. järgi) pühit-
ses Tallinna linna 6. jaoskonna politsei-
komissar August Plink oma 50-aastast
sünnipäeva.

Juubilar sündis 24. juunil 1879. a. Tar-
tumaal, Roela vallas, taluomaniku po-
jana; õppis kihelkonna- ja linnakoolis
Tartus, mille täienduseks lõpetas Tartu

kaubanduskooli kursused. 1900. a. sügi-
sel astus sõjaväeteenistusse, võttis tege-
likult osa Vene-Jaapani sõjast ja lahin-
gutest Ljaojani, Schache ja Mukdeni all.

Politseiteenistusse astus 1. mail 1900.
aastal Tallinna 4-dasse jaoskonda rajooni
ülevaataja kohale. Pärast lühikest vii-
bimist maailmasõjas, pöördus P. tagasi
politseiteenistusse, kus teenis mitmesu-
gustel kohtadel kuni revolutsiooni puh-
kemiseni. Oktoobrikuus 1920. a., mil ta-
gasi jõudis Venemaalt, määrati Lasna-
mäe jaoskonna ülema abiks, kus teenis
kuni 1. juulini 1921. a., mil viidi üle 1.
jaoskonna ülema abi kohale. 1. aprillil
1927. a. määrati 6. jaoskonna politsei-
komissariks, millisel kohal ta praegu
püsib. Veneaegse sõja- kui ka politsei-
teenistuse ajal omanud mitmed aumärgid.

Juubilarile sünnipäeva puhul soovisid
õnne kõik Tallinnas viibivad prefektuuri
juhtivad ja 6. jaoskonna ametnikud, aus-
tades teda väärtusliku kingitusega. Hom-
mikul vara äratasid teda spordiringi or-
kestri helid, millise orkestri ellukutsu-
mise idee üheks algatajaks oli juubilar,
kui suur muusikaarmastaja.

Hr. Plink on tuntud äärmiselt kohuse-
truu ja energilise politseiametnikuna, ja
jääb soovida ainult, et ta veel kaua meie
keskel viibiks sama sõbraliku olekuga
ja innuka andumusega oma teenistusele,
nagu ta seda pregu on. Kaasteenija.

Komissar M. Mathiesen 25 aastat riigiteenistuses.

28. juulil s.a. pühitseb Keila jaoskon-
na politseikomissar Madis Mathiesen
oma 25-aastast riigiteenistuse juubelit.

Hr. Mathiesen sündis 16. märtsil 1876.
a. Läänemaal, Massu vallas, talurentniku
pojana. Peale kreiskooli lõpetamist tee-
nis sõjaväes ja astus 1. jaanuaril 1903. a.
politseiteenistusse, kust oli sunnitud va-
hepeal lahkuma maailmasõja, enamlaste
ja okupatsiooni aegade tagajärjel. Pärast
okupatsioonija mõödumist pöördus M.
tagasi riigiteenistusse, olles enne politsei-
teenistusse astumist lühikest aega oma-
valitsuse teenistuses Keila valla-sekretä-
rina, millisel kohal muu seas agaralt võt-
tis osa seltskondlikust elust ja kaitseliidu
organiseerimisest. 10. jaanuaril 1920. a.

määrati M. Keila jaoskonna politseikomis-
sari kohale, millisel kohal ka praegu

pühitseb oma kauaaegse ja seiklusriikka teenistuse juubelit.

Õnne soovides juubilarile, ei saa märkimata jätta hr. Mathieseni suurt energiat ja tööarmastust, millega ta oma teenistusele ja kohustetäitmisele pühendub, jäädes seejuures ise alati rahuliseks ja korrektseks. Suur andumus teenistusele,

selle täielik tundmine ning asjatundlikkus, distsiplineeritud väljaastumine ja ausus, sinna juure tema lihtsad ning tagasihoidlikud eluviisid, need on tegurid, millega juubilar võitnud nii hästi oma ülemuse kui ka alluvate lugupidamise.

Kaasteenija.

Ametlik osa.

Kohtu- ja siseministri käskukiri 3. juulist s. a. nr. 53:

Politsei alati peab olema väljas rahu, julgeoleku ja korra kindlustamisel, kuid riigi ja rahva pidulikud päevad on talle eriti raskeiks tööpäeviks ja seda raskemaiks, mida suurem on pidu, mida laiaulatuslikum sellest on osavõtt. Neil päevil politsei peab rakendama teenistusse kogu oma oskuse, energia ja hoole, et hoida alal vajalik kord ja tagada kodanikkudele vaba pidutsemine. Kui kodanik tõttab võtma osa pidust, peab politsei olema kohal korraldamas vaba liikumist ja kaitsmas kõiki ja üksikuid hädaohutude eest, mis neid võivad ähvardada sõidukite, liikumise ummistuste ja paljude muude juhtude näol. Politsei peab olema tammiks, mis tõkestab rahva vood; juhib nad õigele, hädaohutule teele ja annab kaitset nõrkadele, kel enesel ei jatku jõudu või keda ähvardab oht kaaskodaniku ettevaatamatusest või hoolimatusest. Edasi, politsei peab kandma hoolt, et kuritahtlik riigivastane element ei saaks kasutada pidupäevi oma urgitsemise tööks, mis ähvardaks riigi julgeolekut ja rahu ja tekitaks raskusi. Kõigi nende ülesannete edukas täitmine nõuab politseilt suurt tähelepanu, nõuab kaugelenegevust ja rohket hoolt.

Edasi Vabariigi pealinna politseil on mitmel korral tulnud täita neid vastutusrikkaid ülesandeid suuril riigi- ja rahva pidupäevil ja üheks tema võimeteprooviks olid ka vast möödunud pidupäevad Tema Majesteedi Rootsi Kuninga külaskäigu puhul. Need päevad nõudsid politseilt suurt oskust oma ülesannete täitmisel, nad panid proovile politsei juhtide korraldamisvõime ja samuti korralduste täitjate teenistuse-tundmise, nad nõudsid politseilt peale oskuse suurt hoolt, töötahet ja energiat. Päevad-ööd kogu politsei oli teenistuses, väsimata rühkis ühe ülesande

täitmiselt teisele, unustades puhkuse ja isiklikud hüved. Ei olnud kerge suurte rahvahulkade kogumisel meie pealinna kitsaile tänavaile hoida vabad vajalikud liiklemisteed, võimaldada vaba ja takistamatu läbipääs meie kõrgetele külalistele ja anda sealjuures kodanikkudele võimalus võtta osa külaliste vastuvõtust. Sääraseil pidupäevil kodanikud on eriti tundelikud iga korralduse vastu, mis kuidagi kitsendab nende liikumisvabadust, takistab seisatamist või piirab asumist valitud kohta, ja politseilt nõuab siin korrapidamist suurt taktitunnet, rahulikku meelt ja külmaverd, et mitte kutsuda esile pahameele avaldusi enese vastu, aga siiski viia läbi vajalikud korraldused. See on seda enam raske, et kodanikule paistab tihti üks või teine korraldus üleliigsena, kuna ta oma isiklikkude huvide rahuldamisel ei suuda märgata üldolukorra nõudeid. Ja kuigi siin põhjust pole teha kodanikkudele etteheiteid, vaid just alla peab kriipsutama nende korraarmastust, siis ometi politsei töö ei olnud veel kaugelki kerge.

Teinud siinkohal kokkuvõtu politsei tegevusest ja tööst meie riigi möödunud pidupäevit, mul on eriline heameel märkida kogu politsei suurt teenistusoskust, hoolt, energiat ja kohusetruudust, mis kõitis tähelepanu. Pean oma meeldivaks kohuseks tänada pealinna politsei juhte, kes asjatundlikult töötasid välja kavad korra, rahu ja julgeoleku kindlustamiseks, ja kõiki pealinna politseiametnikke ja neile abiks tulnud ametnikke väljastpoolt, kes need kavad eeskujulikult täide viisid. Samuti avaldan tänu raudteepolitseile ja temale abiks olnud teistele politseiametnikkudele, kes hoolitsesid kõrgete külaliste julgeoleku eest raudteel.

T. Kalbus.

Kohtu- ja siseminister.

Politseivalitsuses on registreeritud: ajakiri „Meie hobune“, hakkab ilmuma Viljandis, kuus korda aastas; väljaandjad Ardenni hobuste tõuselts, Eesti hobuste tõuselts, Tori hobuste tõuselts ja Eesti hobusekasvatuse edendamise selts Eestis „Tallinna Hipodroom“, vastutav toimetaja Juhan Soosaar. „Meie hobune“ trükitakse Tallinnas, Tallinna Eesti kirjastuse-ühisuse trükikojas.

Politseivalitsuse poolt on antud load: Laskemoonaga kauplemiseks Vladimir Peetri p. Veberile — Koeru alevikus, maksvusega 10. juulini 1930. a., püssirohuga kauplemiseks — Kärü Tar-

vitajate ühisuse juhatusele Kärus, maksvusega 22. juunini 1930. a.

Politseivalitsuse poolt on antud load: laskeriistade ja laskemoonaga kauplemiseks Johannes Hansu p. Ellertile — Rakveres, Tallinna tän. nr. 16, maksvusega 27. juulini 1930., laskeriistade parandamiseks Vilhelm Roberti p. Albrechtile — Tartus, Lossi t. nr. 24, maksvusega 9. juulini 1930. a.

Politseivalitsuse direktori otsusega on tühistatud Tsooru vallas elutseva August Karli p. Tepp'i laskeriista hoidmise ja kandmise luba.

Küsimusi ja kostmisi.

H. V. Küsimused. 1) Kas on õigus haigemajal sisse nõuda vastuvaidlemata korras ravitsusraha oma patsientidelt ja nende omastelt? Jaataval korral misuguse seaduse alusel?

2) Kas käib suur-, kesk- ja väiketööstuse (R. T. nr. 28 — 1920) ja registreerimise seaduse (R. T. nr. 36 — 1927) alla, kui keegi avab ajutise, näit. 2—4 nädalaks tööstuse, näit. lauasaagimise,

mis tööliste arvu ja masinate järgi peaks kuuluma kas kesk- või suurtööstuse hulka? Kas käivad nimetatud seaduste alla sügiseti talust-allu rändavad auru- ja mootor-rehepeksumasinaid?

Vastused. 1) Raha nõuab sisse vastav omavalitsus, mitte aga haigemaja (v. hoolekande seadus R. T. nr. 120/121 — 1925, §§ 90 ja 94).

2) Käib.

Välismaail.

Omapärane murdvaras.

Et murdvaras korterisse tungib selleks, et midagi saada ja kaasa võtta, on igapäevane nähtus, et aga murdvaras sisse murrab selleks, et midagi tuua ja korterisse jätta, on enam kui haruldane asi, millega hiljuti sai toime üks kurjategija Milaanos. Keegi insener M. R. läks õhtul kinosse. Tal oli kaasas hulk lahtist raha ja väärtpabeleid. Need olid paigutatud rahakotti ja viimane pandud põuetasku. M. R. on ettevaatlik mees ja tunneb nähtavasti hästi oma kodulinna taskuvargaid. Ta otsustas seepärast panna rahakott püksi tagumisse tasku, olles arvamisel, et sealt juba keegi taskuvaras midagi otsima ei lähe. Arvamine osutus ekslikuks. Arvatavasti pani üks pikanäpumees tähele, kuidas insener oma rahakoti ümber paigutas ja otsus-

tas vastavalt sellele tegutseda. Kui M. R. igatahes pärast etenduse lõppu tahtis rahakoti panna jälle põuetasku, leidis ta, et püksitasku on katki lõigatud ja rahakott puudub. Rahast põlnud inseneril lõpuks nii väga kahju, kuid hoopis tähtsam oli see, et ühes rahaga olid kadunud ka mõned väga tähtsad dokumendid ja kirjad. M. R. ruttas koju, et asja korraldama hakata. Seal ootas teda aga uus õnnetus. Tema kinosviibimise ajal oli tema korterit külastanud keegi murdvaras. Korteriuks oli valevõtme abil avatud ja keegi oli korteris käinud. M. R. hakkas kohe uurima, mis murdvaras endaga kaasa viinud. Insener uuris ja uuris, kuid mitte midagi ei puudunud. Mõne minuti pärast leidis ta oma suureks üllatuseks laualt oma vastvarastatud rahakoti. Puudus muidugi sularaha,

samuti puudusid kõik väärtpaberid, selle asemel aga leidusid kotis kõik dokumendid, millede kaotamiseks oleks endaga kaasa toonud palju halbusi ja ka suurt materjaalset kahju. Tähendab, murdvaras oli korterisse tungijaks, et tuua omanikule tagasi need paberid, mis viimasele tähtsad ja mis täitsa tähtsusetud kurjategijale enesele. Peab ütlema: omamoodi gentleman.

30 aastaks sunnitööle süütamise eest.

Mõne aja eest oli Ühisriikide kohtus harutamisel süütaja P. Maragoperlose süüasi, kes sattus kohtu alla seepärast, et tema süütas põlema oma naabri kahekordse puumaja. Kohus mõistis süüaluse, kelle süü oli igapidi kindlaks tehtud, 30 aastaks sunnitööle, mis on muidugi äärmiselt ränk karistus, eriti kui veel arvesse võtta, et Ühisriikides ei anta palju armu kurjategijatele, olgugi, et nad ennast korralikult peavad ülal vanglas ja annavad põhjust loota, et nad edaspidi enam kuritegusid toime ei pane. Maragoperlosile määrati rängem karistus kui seda harilikult tehakse seetõttu, et ta oli eelkaristatud isik, nimelt oli ta kord varem juba vanglas viibinud varastatud kraamiga kaubitsemise eest. Pealegi tehti otsus nii karm veel seepärast, et süüalune protsessi ajal kõneles ebatõtt ja et vannutatud mehed asja väga kiirelt ja ühemelselt otsustasid.

Köln — murdvarguste linn.

Viimaste aastate statistilised andmed tõendavad, et Kölni linn Saksamaal kuulub nende Euroopa linnade hulka, kus pannakse toime kõige enam murdvargusi, Saksamaal seisab Köln selles mõttes kaugel esikohal. Asi seisab selles, et hiljuti peeti Kölnis kinnitusseltside esitajate koosolek, kus muu seas arutati ka murdvarguste vastu kinnitamise asju. Suuremad kinnitusseltsid, kelle osakonnad ulatuvad üle terve Saksamaa, panid juba pikemat aega tähele, et murdvarguste vastu kinnitamise asjad Kölnis pole täitsa korras. Hakati asja uurima ja selgus, et murdvarguste arv Kölnis kasvab vahetpidamata. Murdvarguste arv Kölnis ulatub kinnitusseltside andmete järgi juba üle 1000 aastas, mis on juba iseenesest õige suur arv, võrreldes seda elanikkude arvuga, mis aga veelgi tõuseb, kui võtta arvesse, et kinnitusseltside huvitavad ainult need murdvargused, millede juures on tegemist kinnitamisega mitmes seltsis, nii et ettetoodud

arvud pole kaugeltki veel lõpulikud ja täielikud. Kõige sellepärast otsustati muu seas tõsta kinnituspreemiad Kölnis murdvarguste vastu kinnitamisel 50% võrra, mis kõige paremini peegeldab Rheini suurlinnas valitsevat olukorda.

Omapärased teatriskäijad.

Keegi inglane, kes väga armastab teatris käia, viibis mõne aja eest ärilisel otsarbel Smürnas. Muu seas külastas ärimees ka igal õhtul kohalist teatrit, kus parajasti etendusis andis opereti trupp, mis külaskäigul Konstantinopolist viibis Smürnas. Inglise pani tähele, et ühe looži ette igal õhtul kardinad tõmmati. Ärimees oli arvamisel, et loožis viibib keegi paša oma naistega. Kui ta küsis politseikontrollilt, kes selles loožis istub, ei saanud tema selget vastust. Inglise uudishimu oli aga kord juba äratatud ja tema tahtis maksu mis maksab asja kohta jõuda täielikule selgusele. Peale viimase etenduse, mille andis Konstantinopoli trupp, läks mees kontrolöri juure ja palus viimast talle nüüd tõelikult seletada, millises seisab looži saladus. Rohkesti antud jootraha avaldas siis ka oma mõju ja kontrolör viis uudishimulise ärimehe müstilise looži ukse juure. Inglise imestus oli suur, kui loožist välja astusid vangid, kelle käed olid rauas. Selgus nimelt, et üks Smürna vangla vangivahtidest armastas väga käia teatris. Tema seda aga teha ei saanud harilikul viisil, sest etenduste ajal pidi tema viibima vanglas. Et aga siiski etendusest mitte ilma jääda, tuli mees algupärasele mõttele. Ta viis need vangid, kes olid usaldatud tema hoole alla ka teatrisse, nii et ta ise sai viibida etendusel ja sai anda lõbu ka vangidele. Teine küsimus on, kui võrt see kord meeldis vangla ülemusele.

Kurjategijad ja nende kaitsjad.

Hiljuti käis inglise ajalehtedest teade läbi, et kuulus inglise advokaat-kriminalist Norman Birkett sai honorarina ühe kriminaalasia kaitsmise eest tuhat inglismaala, mis on muidugi suur rahasumma, mis aga on kaugelt väiksem honoraaridest, mis Inglismaal maksetakse advokaatidele tsiviil-asjade ajamise eest. Sel puhul tuleb üks inglise ajaleht meelde mõned huvitavad lood kuulsate advokaatide-kriminalistide tegevusest Inglismaal. James Crawford kaitses kord üht vaimulikku, kellel tuli kohtu ees aru anda jooanud olekus lärmitamise eest. Protsessi ajal maksis klient advokaadile honorarina raha ühes väikese

rahakotiga. Advokaadil polnud muidugi aega ega võimalust ja tahtmist otsekohe vaatama hakata kui palju talle raha anti, otsustades koti raskuse järgi oli aga raha küllalt saadud. Crawford kaitses oma klienti hästi ja kõik läks ilusasti. Kui nüüd mees peale otsuse kuulutamist koti lahti tegi, et vaadata kui palju ta siis nüüd teeninud on, selgus, et kott oli täidetud kompevekkidega, nagu neid tarvitasid tol ajal joodikud, et lahti saada alkoholi lõhnast! Montague Williams kaitses kord üht taskuvarast ja oskas mehe puhtaks pesta. Peale otsuse kuulutamist andis varas advokaadile raha ja ütles ise trööstivalt: „kui mul

poleks õnn naeratanud teel kohtusse, oleksite teie honorarita jäänud“! Teisel juhtumil lõppes asi halvemini. Tuli kaitsta jällegi taskuvarast. Viimane tähendas oma kaitsjale peale otsuse kuulutamist: „Olen kahjuks praegu rahata, kuid kui advokaadi härra ühes minuga linna tuleb ja mulle näitab kuskil äris mõnd meeldivat ehteasja, katsun selle muretseda advokaadi härrale“!

Kirjavastusi. M. M. „Kurimeelsus uues kriminaalseadustikus“ ei lähe, sest „E. P.“ ilmub sellekohane üldartikkel.

Väljaandja: **Kohtu- ja siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastus.**

Vastutav toimetaja: **E. Maddison.**

Tegev toimetaja: **O. Angelus.**

K u u l u t u s i.

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised isikutunnistused:

- Puusild, Jüri Juhani poeg, välja antud Jõõpre vallavalitsuselt 7. 9. 26 a. nr. 29. (16105)
- Kalk, Alviine.
- Vassil, Paul Jakobi poeg, välja antud Rakvere politsei jaoskonna ülemalt 9. 1. 25 a. nr. 1273. (4216)
- Naisson, Emilie Kristjani tütar, välja antud Pärnu linna politsei ülemalt 23. 12. 19 a. nr. 6180. (4217)
- Marist, Tiidrik Mardi poeg, välja antud Peningi vallavalitsuselt 15. 7. 21 a. nr. 1500. (4218)
- Tarlap, Juuli Peetri tütar, välja antud Pärnu linna politsei ülemalt 6. 12. 19 a. nr. 2674. (4220)
- Roger, Herbert Ludvigi poeg, välja antud Tõstamaa vallavalitsuselt 19. 11. 28 a. nr. 90. (4221)
- Lipmann, Johan Johani poeg, välja antud Pärnu linna politseikomissariilt 14. 8. 26 a. nr. 1125. (4223)
- Holtzen, Meta Jüri tütar, välja antud Tammiste vallavalitsuselt 15. 12. 19 a. nr. 16. (4225)
- Stahl, Verner Karli poeg, välja antud Pärnu linna politsei ülemalt 23. 12. 19 a. nr. 7299. (4228)
- Jürgens, Aleksander Mihkli poeg, välja antud Orajõe vallavalitsuselt 11. 1. 24 a. nr. 6. (4230)
- Vadi, August Ado p., v. a. Kongota vallavalitsuselt 14. 6. 28 a. nr. 58. (19086)
- Ivanov, Julius Helene poeg, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 21. 9. 23 a. nr. 1539. (18445)
- Putkas, Hans Hansu poeg, välja antud Tallinna 3. ja linnaümbruse jaoskonna politseikomissariilt 25. 5. 28 a. nr. 248. (18448)
- Pentinin, Andreas-Anti Madise poeg, välja antud Haimre vallavalitsuselt 10. 10. 28 a. nr. 83. (18449)
- Villemson, Marie Karli tütar, välja antud Vigala vallavalitsuselt 31. 12. 19 a. nr. 648. (18450)
- Elster, August Hansu poeg, välja antud Märjamaa vallavalitsuselt 31. 12. 24 a. nr. 363/153336. (18451)
- Reinthal, Triinu Jaani tütar, välja antud Vigala vallavalitsuselt 31. 12. 19 a. nr. 871. (18452)
- Koolbrant, Jaan Jaani poeg, välja antud Kabala vallavalitsuselt 4. 2. 20 a. nr. 376. (18454)
- Mäemann, Hans Karli poeg, välja antud Luiste vallavalitsuselt 7. 2. 22 a. nr. 706. (18455)
- Konks, Maria Gustavi tütar, välja antud Kaisma vallavalitsuselt 12. 3. 23 a. nr. 81. (18456)
- Kreekmann, Liisa Priidiku tütar, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 3. 1. 22 a. nr. 15327. (18457)
- Aamann, Anette Mardi tütar, välja antud Märjamaa vallavalitsuselt 9. 2. 20 a. nr. 745. (18458)

- Arnak Marie Jüri tütar, välja antud Velise vallavalitsuselt 20. 2. 20 a. nr. 215. (18459)
- Dach, Johan Madise poeg, välja antud Palupera vallavalitsuselt 10. 12. 19 a. nr. 12. (19067)
- Käosson, August Mardi poeg, välja antud Luke vallavalitsuselt 10. 10. 24 a. nr. 25. (19068)
- Mägi, Leida Johani tütar, välja antud Valgjärve vallavalitsuselt 17. 11. 20 a. nr. 411. (19070)
- Zirk, Helmi Jaani tütar, välja antud Valguta vallavalitsuselt 1. 12. 21 a. nr. 666. (19071)
- Kukk, Anette-Rosalie Johani tütar, välja antud Vastseliina vallavalitsuselt 10. 6. 27 a. nr. 81. (19074)
- Koppa, Toomas Jaagu poeg, välja antud Rannu vallavalitsuselt 11. 12. 19 a. nr. 339. (19076)
- Kukk, Jaan Mari poeg, välja antud Rannu vallavalitsuselt 17. 11. 27 a. nr. 14. (19077)
- Eisen, Jaan Karli poeg, välja antud Kavilda vallavalitsuselt 16. 9. 27 a. nr. 525. (19078)
- Koido, Rosalie Jaani tütar, välja antud Tartu linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 15. 10. 21 a. nr. 13492. (19079)
- Kalam, Linda Danieli tütar, välja antud Rannu vallavalitsuselt 10. 12. 19 a. nr. 446. (19080)
- Laul, Villem Jaani poeg, välja antud Vastse-Otepää vallavalitsuselt 2. 1. 20 a. nr. 214. (19081)
- Sild, Erna Jaani tütar, välja antud Rõngu vallavalitsuselt 23. 8. 24 a. nr. 60. (19082)
- Koni, Salme Jakobi tütar, välja antud Kongota vallavalitsuselt 8. 8. 23 a. nr. 66. (19083)
- Jentson, Karl Hendriku poeg, välja antud Kongota vallavalitsuselt 27. 5. 26 a. nr. 31. (19085)
- Veissberg, Elmar Andrese poeg, välja antud Tartu linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 20. 5. 20 a. nr. 8726.
- Madisson, August Johani poeg, välja antud Vana-Otepää vallavalitsuselt 10. 2. 22 a. nr. 512. (19088)
- Plaani, Luise Johani tütar, välja antud Ropka vallavalitsuselt 23. 1. 20 a. nr. 148. (19089)
- Linde, Juuli Jüri tütar, välja antud Päidla vallavalitsuselt 29. 12. 19 a. nr. 233. (19090)
- Niklus, Eduard Karli poeg, välja antud Vana-Otepää vallavalitsuselt 23. 6. 20 a. nr. 325. (19091)
- Prüüs, Jaan Kusta poeg, välja antud Aru vallavalitsuselt 3. 2. 22 a. nr. 47. (19084)
- Pent, Eduard Jüri poeg, välja antud Meeri vallavalitsuselt 11. 4. 28 a. nr. 32. (19092)
- Võsu, Emilie Jaani tütar, välja antud Rõngu vallavalitsuselt 22. 12. 19 a. nr. 4029. (19093)
- Hõlpus, Ludvig Karli poeg, välja antud Pühajärve vallavalitsuselt 31. 12. 19 a. nr. 260. (19094)
- Luik, Juuli Jaani tütar, välja antud Kongota vallavalitsuselt 30. 12. 19 a. nr. 413. (19095)
- Martinson, Herman Jaani poeg, välja antud Kongota vallavalitsuselt 28. 6. 23 a. nr. 54. (19097)
- Ruubel, Juhan Juhani poeg, välja antud Palupera vallavalitsuselt 14. 1. 25 a. nr. 8. (19098)
- Tiilmann, Aliide Jaani tütar, välja antud Kavilda vallavalitsuselt 16. 12. 19 a. nr. 60. (19099)
- Speek, Leida Juhani tütar, välja antud Päidla vallavalitsuselt 5. 3. 24 a. nr. 18. (19101)
- Kohv, Hendrik Tõnise poeg, välja antud Rannu vallavalitsuselt 4. 12. 19 a. nr. 250. (19103)
- Parras, Juuli Jaani tütar, välja antud Rannu vallavalitsuselt 3. 12. 19 a. nr. 54. (19104)
- Pant, Leonhard Mari poeg, välja antud Meeri vallavalitsuselt 11. 3. 25 a. nr. 48. (19106)
- Jürgens, Hermine Georgi tütar, välja antud Tartu linna 2. jaoskonna politseikomissariilt 26. 4. 26 a. nr. 6512. (19988)
- Amos, Marie-Johanna Johannese tütar, välja antud Keila alevivalitsuselt 28. 10. 26 a. nr. 68. (19989)
- Tamm, Peeter Karli poeg, välja antud Tartu linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 10. 10. 24 a. nr. 3519. (19990)
- Menind, Jenny Kristjani tütar, välja antud Tallinna linna politsei 6. jaoskonna ülemalt 6. 10. 24 a. nr. 2042. (19991)
- Ratassep, Peeter Karli poeg, välja antud Ropka vallavalitsuselt 18. 4. 22 a. nr. 1247. (19992)
- Rents, Pauliine, välja antud Küti vallavalitsuselt 11. 5. 23 a. nr. 176. (20876)

- Sukk, Linda Mihkli tütar, välja antud Tartu linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 18. 2. 22 a. nr. 18294. (19993)
- Labent, Edgar Gustavi poeg, välja antud Tartu linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 1. 12. 27 a. nr. 1753. (19994)
- Merits, Helene-Elisabeth Jaani tütar, välja antud Tartu linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 16. 1. 22 a. nr. 18761. (19995)
- Kangro, Bertha Danieli tütar, välja antud Võru linna politsei ülemalt 4. 12. 19 a. nr. 2694. (19997)
- Jakobson, Anna Jaagu tütar, välja antud Tartu linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 16. 12. 19 a. nr. 6485. (19998)
- Jürgenson, Harald Gustavi poeg, välja antud Laiuse vallavalitsuselt 31. 8. 26 a. nr. 77. (19999)
- Petersell, Otto Gustavi poeg, välja antud 3. ja linnaümbruse jaoskonna politseikomissariilt Tallinnas 6. 9. 28 a. nr. 778. (20000)
- Raig, Aliide Johani tütar, välja antud Tartu linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 26. 8. 24 a. nr. 3264. (23001)
- Sirel, Elfriede Aleksandri tütar, välja antud Nõmme politsei jaoskonna ülemalt 18. 8. 23 a. nr. 410. (23002)
- Vaher, Natalie Kusta tütar, välja antud Võru vallavalitsuselt 7. 2. 20 a. nr. 689. (20571)
- Aruella, Amalie Märdi tütar, välja antud Peri vallavalitsuselt 28. 3. 24 a. nr. 80. (20572)
- Mõttus, Johannes Peetri poeg, välja antud Senno vallavalitsuselt 18. 1. 27 a. nr. 24. (20573)
- Eher, August Hermani poeg, välja antud Nursi vallavalitsuselt 20. 1. 25 a. nr. 7. (20575)
- Pettai, Jaan Hermani poeg, välja antud Rõuge vallavalitsuselt 1. 3. 20 a. nr. 372. (20576)
- Harak, Rudolf Ado poeg, välja antud Kasaritsa vallavalitsuselt 23. 9. 24 a. nr. 106. (20577)
- Kevvai, Gerhard Jaani poeg, välja antud Viitina vallavalitsuselt 15. 1. 26 a. nr. 92. (20579)
- Derišev, Emilie Jüri tütar, välja antud Tartu linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 8. 11. 23 a. nr. 1857. (20653)
- Kulberg, Elmar Anna poeg, välja antud Tartu linna 3. jaoskonna politseikomissariilt 16. 9. 27 a. nr. 694. (20654)
- Kiiver, Rein, välja antud Rootovo vallavalitsuselt 27. 4. 26 a. nr. 577. (20878)
- Talv, Anna Antsu tütar, välja antud Tartu linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 25. 3. 25 a. nr. 273. (20655)
- Krebsbach, Leopold Jakobi poeg, välja antud Tartu linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 15. 12. 23 a. nr. 1230. (20656)
- Kastni, Ida Johannese tütar, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 1. 4. 24 a. nr. 535. (20657)
- Lill, Aliide Mari tütar, välja antud Tartu linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 26. 12. 19 a. nr. 5891. (20658)
- Kukk, Karl Johani poeg, välja antud Tartu linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 13. 4. 23 a. nr. 437. (20659)
- Tattar, Erna Jaani tütar, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaoskonna ülemalt nr. 4698. (20660)
- Mets, Johan Gustavi poeg, välja antud Tartu linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 4. 5. 20 a. nr. 10753. (20661)
- Kõiv, Johanna Kadri tütar, välja antud Kavastu vallavalitsuselt 30. 1. 24 a. nr. 163. (20662)
- Grün, Julius Peetri poeg, välja antud Tartu linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 30. 4. 20 a. nr. 10865. (20663)
- Volgina, Pelageja Feodori tütar, välja antud Tartu linna 3. jaoskonna politseikomissariilt 14. 11. 27 a. nr. 1162. (20664)
- Koppel, Aleksander, välja antud Narva 1. jaoskonna politseikomissariilt 15. 1. 27 a. nr. 795. (20873)
- Haak, Aleksander, välja antud Seli vallavalitsuselt 9. 10. 24 a. nr. 163. (20874)
- Frank, Heinrich, välja antud Tallinna linna politsei 5. jaoskonna ülemalt 21. 3. 28 a. nr. 2090. (20877)
- Kurnim, Elviine, v. a. Triigi vallavalitsuselt 15. 5. 28 a. nr. 70. (20881)
- Prääm, Adele, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 5. 3. 23 a. nr. 351. (20882)
- Saare, Lydia, välja antud Narva 2. jaoskonna politseikomissariilt 8. 10. 26 a. nr. 599. (20883)
- Rahnel, Peeter, välja antud Tallinna 5. jaoskonna politseikomissariilt 5. 10. 28 a. nr. 1009. (20886)
- Surra, Amalie Ennu tütar, välja antud Tartu linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 19. 4. 20 a. nr. 3496. (21031)
- Possel, Alfred Peetri poeg, välja antud Tartu linna 1. jaoskonna politseikomissariilt 9. 8. 28 a. nr. 425. (21032)

- R ä h n i, Hildegard Karli tütar, välja antud Tartu linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 4. 2. 20 a. nr. 4535. (21033)
- T a m m u r, August Karli poeg, välja antud Kavastu vallavalitsuselt 5. 5. 23 a. nr. 64. (21034)
- L i i v a t, Amalie Mihkli tütar, välja antud Tartu linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 24. 12. 19 a. nr. 7933. (21035)
- P u u s t a, Richard Joosepi poeg, välja antud Tartu linna 1. jaoskonna politseikomissariilt 28. 3. 27 a. nr. 2279. (21036)
- P e r v, Selma Mardi tütar, välja antud Tartu linna 2. jaoskonna politseikomissariilt 1928 a. septembrikuus. (21037)
- H e n n i n g (Hennig), Harry, välja antud Tartu linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 28. 6. 21 a. nr. 10806. (21088)
- T u s t i, Liisa Jaani tütar, välja antud Tartu linna politsei 1. jaoskonna ülemalt nr. 5909. (21039)
- K l a o s, Ida Gottliebi tütar, välja antud Saadjärve vallavalitsuselt 12. 1. 20 a. nr. 67. (21040)
- M u s t, Aleksander Johani poeg, välja antud Tartu linna 2. jaoskonna politseikomissariilt 22. 9. 27 a. nr. 1031. (21041)
- T i c k s, Georg-Voldemar Bernhardi poeg, välja antud Tartu linna politsei 1. jaoskonna ülemalt nr. 556. (21042)
- A n j a, Ksenja Jaani tütar, välja antud Tartu linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 30. 12. 19 a. nr. 6111. (21043)
- S c h a f f e, Marie Frantsi tütar, välja antud Tartu linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 4. 12. 19 a. nr. 2817. (21044)
- Z v e t k o v, Angelina Vassili tütar, välja antud Patküla vallavalitsuselt 6. 3. 19 a. nr. 1158. (21045)
- P r a a t s, August Jüri poeg, välja antud Veinjärve vallavalitsuselt 7. 9. 20 a. nr. 652. (21185)
- P e t e r s o n, Gustav Theodori poeg, välja antud Vahastu vallavalitsuselt 21. 1. 19 a. nr. 271. (21191)
- J u n s, Johannes Madise poeg, välja antud Võhmuta vallavalitsuselt 25. 10. 20 a. nr. 715. (21192)
- K i n k, Villem Jakobi poeg, välja antud Veinjärve vallavalitsuselt 2. 3. 21 a. nr. 990. (21195)
- K r a f f t, Valter Rudolphi poeg, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 25. 10. 23 a. nr. 1730. (21196)
- P o o b u s, Eva, välja antud Torgu vallavalitsuselt 2. 5. 24 a. nr. 365. (21237)
- P u s s, Laas, välja antud Lümmada vallavalitsuselt 2. 1. 20 a. nr. 28. (21239)
- T õ i l, Voldemar, välja antud Narva 1. jaoskonna politseikomissariilt 15. 2. 27 a. nr. 1585. (21240)
- T r u u v ä r t, Meta, välja antud Kihelkonna vallavalitsuselt 9. 8. 21 a. nr. 1322. (21242)
- M a t t, Julius, välja antud Abroka vallavalitsuselt 29. 4. 27 a. nr. 667. (21243)
- P r i s k e, Julius, välja antud Abroka vallavalitsuselt 30. 4. 27 a. nr. 670. (21244)
- P e r n, Voldemar, välja antud Torgu vallavalitsuselt 25. 10. 27 a. nr. 1270. (21245)
- A l t. A d o, välja antud Mustjala vallavalitsuselt 12. 1. 20 a. nr. 424. (21246)
- A l l i k, Julia, välja antud Loona vallavalitsuselt 30. 9. 21 a. nr. 857. (21247)
- Õ u n a p u u, Priidu, välja antud Loona vallavalitsuselt 13. 9. 21 a. nr. 850. (21248)
- T a m m, Ida, välja antud Kihelkonna vallavalitsuselt 12. 6. 24 a. nr. 74. (21249)
- M a t s o n, Elisabeth, välja antud Loona vallavalitsuselt 16. 1. 20 a. nr. 295. (21251)
- V i b u, Konstantin, välja antud Kogula vallavalitsuselt 12. 5. 21 a. nr. 28. (21250)
- R e e k, Liisa, välja antud Pihla vallavalitsuselt 26. 11. 20 a. nr. 765. (21252)
- M e i u s, Juuli, välja antud Kihelkonna vallavalitsuselt 31. 1. 20 a. nr. 794. (21253)
- P o k e, Berta, välja antud Kuresaare politsei jaoskonna ülemalt 23. 12. 19 a. nr. 2097. (21255)
- S a s s, Johan, välja antud Kuresaare politsei jaoskonna ülemalt 27. 11. 19 a. nr. 387. (21257)
- A l b e r, Paul, välja antud Lümmada vallavalitsuselt 23. 4. 27 a. nr. 1139. (21256)
- V a e n, Villem, välja antud Abroka vallavalitsuselt 16. 4. 20 a. nr. 113. (21273)
- K a i s t e, Mare, välja antud Mustjala vallavalitsuselt 10. 2. 20 a. nr. 882. (21274)
- K r e e m, Villem, välja antud Kärla vallavalitsuselt 30. 8. 20 a. nr. 652. (21275)
- T u n d s o n, August, välja antud Kihelkonna vallavalitsuselt 30. 3. 27 a. nr. 493. (21276)
- T i i t u s, Priidu, välja antud Kihelkonna vallavalitsuselt 9. 2. 20 a. nr. 837. (21278)

- Velvelt, Marie, välja antud Kuresaare politsei jaoskonna ülemalt 24. 11. 19 a. nr. 6. (21279)
- Mendt, Evgenia, välja antud Tallinna linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 17. 7. 24 a. nr. 2999. (21301)
- Janson, Eduard, välja antud Balti puuvillavabriku abikomissariilt 3. 5. 27 a. nr. 768. (21302)
- Tschischinow, Dmitri, välja antud Narva 1. jaoskonna politseikomissariilt 15. 11. 27 a. nr. 906. (21303)
- Summatavet, Artur, välja antud Lihula vallavalitsuselt 27. 4. 26 a. nr. 467. (21304)
- Temant, Ebba, välja antud Viljandi politsei jaoskonna ülemalt 24. 5. 21 a. nr. 7786. (21305)
- Grünberg, Sophie, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 19. 7. 22 a. nr. 1021. (21307)
- Kello, Marie, välja antud Kopli politsei jaoskonna ülemalt 28. 10. 22 a. nr. 782. (21308)
- Mägi, Anna, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 13. 12. 19 a. nr. 3339. (21309)
- Jakobson, Friedrich, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonna ülemalt 29. 5. 25 a. nr. 1250. (21310)
- Lehtmann, Gerda, välja antud Tallinna linna 5. jaoskonna politseikomissariilt. (21311)
- Palmberg, Johannes, välja antud Riisipere vallavalitsuselt 20. 8. 25 a. nr. 168. (21312)
- Käbala, Marie, välja antud Kopli jaoskonna politseikomissariilt 2. 8. 28 a. nr. 198. (21313)
- Poolake, Hendrik, välja antud Kopli jaoskonna politseikomissariilt 4. 1. 27 a. nr. 476. (21314)
- Rebas, Liisa, välja antud Tallinna linna politsei 6. jaoskonna ülemalt 20. 12. 19 a. nr. 4331. (21315)
- Ratšinski, Regina, välja antud Narva linna politsei ülemalt 1924 a. nr. 498. (21513)
- Jostman-Schüts, Elisabeth, välja antud Narva linna politsei ülemalt 9. 11. 21 a. nr. 26572. (21514)
- Kultmann, Anna, välja antud Narva linna politsei ülemalt 22. 12. 19 a. nr. 17968. (21516)
- Müller, Salme, välja antud Narva linna politsei ülemalt 10. 12. 19 a. nr. 10109. (21517)
- Redlich, Karl, välja antud Narva linna politsei ülemalt 3. 12. 19 a. nr. 4578. (21518)
- Luck, Henriette, välja antud Narva linna politsei ülemalt 25. 11. 19 a. nr. 2486. (21519)
- Schubbe, Verner, välja antud Sauga vallavalitsuselt 17. 2. 27 a. nr. 8. (21520)
- Roots, Anna-Marie, välja antud Narva linna politsei ülemalt 13. 8. 20 a. nr. 25248. (21521)
- Volberg, Johannes, välja antud 23. 2. 29 a. nr. 30763. (21522)
- Kliss, Mihkel Mihkli poeg, välja antud Oru vallavalitsuselt 31. 8. 21 a. nr. 797. (21701)
- Peek, August Villemi poeg, välja antud Taebla vallavalitsuselt 6. 11. 20 a. nr. 184. (21702)
- Kaus, Johannes Jakobi poeg, välja antud Sinalepa vallavalitsuselt 28. 2. 23 a. nr. 34. (21703)
- Männov, Jaan Jaani poeg, välja antud Martna vallavalitsuselt 5. 1. 21 a. nr. 849. (21704)
- Paltson, Ado Hansu poeg, välja antud Martna vallavalitsuselt 11. 2. 20 a. nr. 294. (21705)
- Preibach, Leena Jakobi poeg, välja antud Piirsalu vallavalitsuselt 9. 3. 20 a. nr. 184. (21706)
- Öeren, Jaan Mardi poeg, välja antud Vaikna vallavalitsuselt 13. 12. 19 a. nr. 121. (21707)
- Vestermann, August Gustavi poeg, välja antud Tallinna 4. jaoskonna politseikomissariilt 23. 1. 28 a. nr. 1658. (21708)
- Neidorf, Anna, välja antud Narva linna politsei ülemalt 12. 12. 19 a. nr. 17445. (43581)
- Rohan, Georg Tõnu poeg, välja antud Triigi vallavalitsuselt 31. 1. 25 a. nr. 387. (43582)
- Eller, Aleksander Karli poeg, välja antud Raudteede politsei ülemalt 30. 3. 21 a. nr. 8744. (43584)
- Mahoni, Alma Hansu tütar, välja antud Tallinna 2. jaoskonna politseikomissariilt 1928 a. (43593)
- Anter, Mihkel Reinu poeg, välja antud Saku vallavalitsuselt 30. 9. 25 a. nr. 62/256766. (43594)

**Tunnustatakse maksvaks ülesleitud
tunnistused:**

- Karl-Arnold P i k k a isikutunnistus ja sõjaväest vabastamise tunnistus.
Jaan Ka u b e (Kaubi) isikutunnistus ja hobusepass.
Juhan Jüri poeg L e e m a n n'i isikutunnistus, välja antud Veinjärve vallavalitsuselt 30. 12. 24 a. nr. 745. (379)

**Tunnustatakse maksvusetuks järgmised
tunnistused:**

- K a a v e, Martin Mardi poeg, laskeriistaluba nr. 385, välja antud Viljandi-Pärnu prefektilt 22. 5. 28 a.
T r u m p, Tõnis Peetri poeg, hobusepass nr. 506, välja antud Uue-Võidu vallavalitsuselt 9. 2. 21 a.
T r u m p, Tõnis Peetri poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 480, välja antud 2. jalaväe polgu ülemalt 8. 4. 20 a.
K o s e r, Matvei Feodori poeg, hobusepass nr. 16, välja antud Albu vallavalitsuselt 2. 6. 25 a.
Jakob Jüri poeg Pruuli blanko-veksel 200 krooni väärtuses, mis kandis Daavet Pruuli ja Peeter Lokenbergi girosid.
L u i k, Jaan Johani poeg, laskeriistaluba nr. 1417, välja antud Pärnu maakonna politsei ülemalt 19. 6. 24 a., maksvusega 8. juunini 1929 a.
V i l l e m s, Karl Karli poeg, reservitunnistus nr. 1593, välja antud 6. jalaväe polgu ülemalt 19. 8. 21 a.
O s s, Johannes Juhani poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 1616, välja antud Viljandi rahvaväe ülemalt 24. 7. 25 a.
U i b o k a n d, Vassili Mihaili poeg, hobusepass nr. 217, välja antud Irboska vallavalitsuselt 9. 1. 21 a.
V e r n i k (Värnik), Jaan Gustavi poeg, välispass nr. 1200, välja antud politsei peavalitsuselt 5. 6. 29 a.
L e e m e t, August Jaani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistuse duplikaat nr. 29, välja antud Viljandi kaitseväe ringkonna ülemalt 10. 3. 28 a.
P a v l o v, Paul Efremi poeg, Nansenipass nr. 11981/24463.
K a u p, Mikko Jüri poeg, hobusepass nr. 19, välja antud Soosaare vallavalitsuselt 22. 12. 20 a. (43609)
A n s l a n g, August Jakobi p., laskeriistaluba nr. 1829, välja antud Tartu-Valga prefektilt 1928 a. — maksev 8. 6. 30 a. (43610)

- T o m a š e v i t š, Konstanza Danieli tütar, Poola välispass nr. 35/327570, välja antud 3. 8. 26 a. (43614)
M a r k u s, Boris Ado poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 7646, välja antud Järva rahvaväe ülemalt 25. 10. 20 a.
K a h n a, Peeter Johani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus.
K u u m a n n, Eduard Jakobi poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus.
S e l l e r, Johan Jaani poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 2175, välja antud 3. suurtükiväe rügemendi ülemalt 27. 6. 23 a.
M ä n n i k s o n, Theodor Timofei poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 1535, välja antud Harju maakonna rahvaväe ülemalt 13. 1. 22 a.
K a m p, Jaan Hansu poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 33283, välja antud Harju maakonna rahvaväe ülemalt 17. 12. 20 a.
V i l l, Johannes Mihkli poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 8563, välja antud 7. jalaväe rügem. ülemalt 31.8.22 a.
G o r j u n k o v, Miina Hansu tütar, hobusepass nr. 394, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaosk. ülemalt 17. 12. 20 a.
G o r j u n k o v, Miina Hansu tütar, hobusepass nr. 418, välja antud Palmse vallavalitsuselt 18. 12. 20 a.
B a r k, Mathilde, Personalausweis nr. 1057, välja antud 1927 a. Berliinis.
K i v i s i l d, Jaan Jaani poeg, hobusepass nr. 25, välja antud Viiratsi vallavalitsuselt 23. 1. 21 a. — Hans Pedak'i nimele.
K u k k, Hans Hansu poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 11072, välja antud Viljandi maakonna rahvaväe ja kaitseliidu ülemalt 18. 10. 20 a.
P ö d e r, August Jakobi poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 4329, välja antud 1. jalaväe rügem. ülemalt 3. 9. 24 a.
P ö d e r, August Jakobi poeg, hobusepass nr. 45, välja antud Suure-Kõpu vallavalitsuselt 24. 11. 26 a. — Jaan Ruut'i nimele.
S i l d, Martin Hansu poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 1705, välja antud 6. jalaväe polgu ülemalt 19. 8. 21 a.
T i h o m i r o v, Semjon, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 3439, välja antud Tallinna vahipataljoni ülemalt.
P r o n i n, Feodor, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 13561, välja antud 1. jalaväe rügemendi ülemalt.